

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ BAĞIMLILIĞININ ETKİLERİNİN İNCELENEREK OLASI ZARARLARININ BERTARAF EDİLMESİ VE BU TEKNOLOJİLERİN KONTROLLÜ KULLANIMININ SAĞLANMASI İÇİN YAPILMASI GEREKENLERİN SAPTANMASI AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10 / 38, 466, 494, 536, 978, 983, 984) TUTANAK DERGİSİ

4'üncü Toplantı 12 Haziran 2019 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Nabi Avcı'nın, Komisyonun bugünkü gündemine ve katılımcıların sunum yaparken dikkat etmeleri gereken usule ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Nabi Avcı'nın, Komisyonun 29/5/2019 tarihli toplantısında ebeveyn konusunda "parent" kelimesini kullandığına, "pair" kelimesiyle karıştırdığına ve bunu düzelttiğine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Nabi Avcı'nın, Gençlik ve Spor Bakanlığının gençlik merkezlerinde yaptığı işlere medyanın haberlerde yer vermesi gerektiğine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürü Mehmet Ata Öztürk'ün, Bakanlık ve Genel Müdürlük olarak bilişim teknolojilerinin olası zararlarının bertaraf edilmesi için yaptıkları ve yapacakları çalışmalar hakkında sunumu

2.- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu İnternet Dairesi Başkanı Mustafa Küçükali'nin, bilişim teknolojilerinin olası zararlarının bertaraf edilmesi için Kurum olarak yaptıkları çalışmalar ve önerileri hakkında sunumu

3.- Prof. Dr. Zeki Yüncü'nün, internet ve bilgisayar bağımlılığının risk etmenleri ve yaptığı etkiler, bağımlılığın tanısı, tedavi aşaması ve koruma amaçlı yapılması gerekenler hakkında sunumu

**BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ BAĞIMLILIĞININ ETKİLERİNİN İNCELENEREK OLASI
ZARARLARININ BERTARAF EDİLMESİ VE BU TEKNOLOJİLERİN KONTROLLÜ
KULLANIMININ SAĞLANMASI İÇİN YAPILMASI GEREKENLERİN SAPTANMASI
AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

(10 / 38, 466, 494, 536, 978, 983, 984)

**4'üncü Toplantı
12 Haziran 2019 Çarşamba**

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Bilişim Teknolojileri Bağımlılığının Etkilerinin İncelenerek Olası Zararlarının Bertaraf Edilmesi ve Bu Teknolojilerin Kontrollü Kullanımının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Saptanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 14.46'da açıldı.

Komisyon Başkanı Nabi Avcı,

Komisyonun bugünkü gündemine ve katılımcıların sunum yaparken dikkat etmeleri gereken usule,

Komisyonun 29/5/2019 tarihli toplantısında ebeveyn konusunda “parent” kelimesini kullandığına, “pair” kelimesiyle karıştırdığına ve bunu düzelttiğine,

Gençlik ve Spor Bakanlığının gençlik merkezlerinde yaptığı işlere medyanın haberlerde yer vermesi gerektiğine,

İlişkin bir açıklama yaptı.

Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürü Mehmet Ata Öztürk tarafından, Bakanlık ve Genel Müdürlük olarak bilişim teknolojilerinin olası zararlarının bertaraf edilmesi için yaptıkları ve yapacakları çalışmalar,

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu İnternet Dairesi Başkanı Mustafa Küçükali tarafından, bilişim teknolojilerinin olası zararlarının bertaraf edilmesi için Kurum olarak yaptıkları çalışmalar ve önerileri,

Prof. Dr. Zeki Yüncü tarafından, internet ve bilgisayar bağımlılığının risk etmenleri ve yaptığı etkiler, bağımlılığın tanısı, tedavi aşaması ve koruma amaçlı yapılması gerekenler,

Hakkında bir sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 16.34'te toplantıya son verildi.

12 Haziran 2019 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.46

BAŞKAN: Nabi AVCI (Eskişehir)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet SORGUN (Konya)

SÖZCÜ: İsmail KAYA (Osmaniye)

KÂTİP: Ahmet ZENBİLCİ (Adana)

BAŞKAN – Evet, toplantı çoğunluğumuzu teşkil ettik.

Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bilişim Teknolojileri Bağımlılığının Etkilerinin İncelenerek Olası Zararlarının Bertaraf Edilmesi ve Bu Teknolojinin Kontrollü Kullanımının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Saptanması Amacıyla Kurulan –bu uzun başlıklı- Meclis Araştırma Komisyonumuzun 4’üncü toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Nabi Avcı’nın, Komisyonun bugünkü gündemine ve katılımcıların sunum yaparken dikkat etmeleri gereken usule ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Bu 4’üncü toplantı. Gündemimizde Gençlik ve Spor Bakanlığının, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığının ve Ege Üniversitesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalından Hocamız Profesör Doktor Zeki Yüncü Bey’in sunumlarını dinleyeceğiz.

Ben, her toplantıda kısaca bu sunumlarla ilgili bir çerçeve konuşması yapıyorum, bir sunum yapıyorum. Arkadaşlarımız daha önceki toplantılarımızda olmadıkları için bunu kısaca özetlemek istiyorum.

Komisyonumuz adından da anlaşılabilceği gibi adının en önemli cümlecisi “Yapılması Gerekenlerin Saptanması Amacıyla” kurulmuş bir Komisyon yani işlevsel hedefleri olan. Dolayısıyla buraya gelen davet ettiğimiz değerli kurum temsilcileri ve uzmanlar haklı olarak hem kurumlarının yaptıklarını, yapmayı düşündüklerini hem de bunları yaparken dayandıkları mevzuatı anlatmaya eğilimli olabilirler. Aynı şekilde davetimize icabet eden değerli bilim insanları da kendi alanlarıyla ilgili olarak daha ayrıntılı ve kuramsal bilgilendirme ihtiyacını kendiliğinden duyuyor olabilirler. Oysa dediğim gibi, bizim Komisyonumuz münhasıran bu teknoloji bağımlılığının yol açtığı sorunlarla mücadele ederken neler yapmamız gerektiğini saptamak amacıyla kurulmuş bir Komisyon yani biz, uzun uzun teknoloji nedir, bağımlılık nedir, teknoloji bağımlılığı nedir, tarihi geçmişi nedir vesaire gibi çok ayrıntılı teorik arka planlara gerek duymayan bir Komisyonuz. O yüzden, değerli misafirlerimizden, sunum yapacak olan arkadaşlarımızdan ricamız, mümkün olduğu kadar somut, konunun özüne dönük ve mümkünse yarım saati geçmeyecek sunumlar yapmalarıdır. Dolayısıyla sizlerden beklentimiz, mümkün olduğu kadar bize bu konuda, özellikle mevzuat alanında bulunan eksiklikler neler, sizin kurum olarak veya bilim insanı olarak bu mücadelede Meclisten beklentilerinizi, yasamadan beklentilerinizi dile getiren sunumlar olursa daha işimiz kolaylaşmış olur. Kısaca çerçeveye ilgili, usulle ilgili söyleyeceklerim bunlar.

2.- Komisyon Başkanı Nabi Avcı’nın, Komisyonun 29/5/2019 tarihli toplantısında ebeveyn konusunda “parent” kelimesini kullandığına, “pair” kelimesiyle karıştırdığına ve bunu düzelttiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Bir küçük kişisel tashih ihtiyacı da duyuyorum. Geçen toplantımızda, bundan önceki toplantımızda bir sunum sırasında -ebeveynden birinin olmadığı ailelerden yani ya ana yok, çocuk ve anneden müteşekkil bir aile veya anne yok, baba ve çocuk- uzun, aslında Komisyonumuzun ilkesine de aykırı düşen bir lengüistik tartışmaya girer gibi olduk. “Ebeveyn” kelimesinin işte hem anneyi hem babayı ifade eden çoğul bir sözcük olduğu, dolayısıyla tek ebeveynden söz edilemeyeceğinden filan konuşurken ben de bu arada İngilizcede de “parent” kelimesine de benzer bir şey olduğunu filan söyledim. Sonra içime kurt düştü, çıkınca baktım etimoloji sözcüklerine, yanlış. “Parent”ı “pair”la karıştırmışım ben. “Pair” çift demek ama “parent” çift demek değilmiş. “Parent” kendisinden doğan demekmiş yani hem anneyi hem babayı kastediyor ama kelimenin kökü orijin, doğan, doğum anlamına geliyormuş meğerse. Bu vesileyle bunu da öğrendik ama ben bu arada bir yanlış ifadeyi burada kullanmış oldum, “parent” onu ima etmiyor. Ben “pair” kelimesinden herhâlde yanlış oldum. Onu da tutanaklara girdiği için düzeltiyorum yani.

Şimdi, bugün önce Gençlik ve Spor Bakanlığından değerli misafirlerimiz bize sunum yapacaklar.

Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürlüğünden Sayın Genel Müdür Mehmet Ata Öztürk ve Daire Başkanı Sayın Erkan Şamiloğlu bugün bize bu konuda sunum yapacaklar.

Hoş geldiniz.

Davetimize icabet ettiğiniz için çok teşekkür ediyoruz.

Buyurun, söz sizin.

III.- SUNUMLAR

1.- Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürü Mehmet Ata Öztürk’ün, Bakanlık ve Genel Müdürlük olarak bilişim teknolojilerinin olası zararlarının bertaraf edilmesi için yaptıkları ve yapacakları çalışmalar hakkında sunumu

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK - Efendim, davetinizden öncelikle şeref duyduğunuzu ifade etmek isteriz.

Bu, Bakanlık olarak da bireysel olarak da profesyonel olarak da çok önem verdiğimiz bir konu olduğu için başta sizin de zikrettiğiniz 2 kişiden teşekkür olmadan 10 kişilik kalabalık bir ekiple huzurlarınızda bulunuyoruz. Bundan sonraki süreçlerde de Komisyonunuzla iş birliği içerisinde çalışmalarımızı sürdürmek, iletişimi açık tutmak adına da güçlü desteğimizi ifade etmek isteriz.

BAŞKAN – Burada listede... Yani sunum yapacak olarak sizleri zikrettim.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Sunum yapacak benim, evet.

BAŞKAN – Biraz önce tanıştım ekibinizdeki arkadaşlarla da. Onlara da ayrıca çok teşekkür ediyorum, size ve onlara ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Çok nazıksiniz efendim, teşekkür ediyoruz, teveccühünüz.

Sayın Komisyon Başkanım, Değerli Komisyon üyelerimiz, değerli bilim insanları, sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, kıymetli basın mensuplarımız ve bürokratlar, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Komisyon Başkanımızın az önce ifade ettiği gibi, bürokratik bir refleksle belki hem de aynı zamanda bizim bütün faaliyetlerimizin, icraatlarımızın dayanağının ne olduğunu ifade edebilmek adına elinizde bulunan hazırladığımız sunumlarda 5-6 slaytlık bir slaytta bizim ilgili mevzuatımız, yaptığımız faaliyetlerin, icranın dayanağı olan maddeleri bulacaksınız. Komisyonumuza zaman kazandırabilmek adına, soru-cevap kısımlarında açık kalan kısımları da ifade edebileceğimizi düşünerek, ben, müsaadenizle, usul açısından eğer uygun görüyorsanız bu slaytları hızlı bir şekilde geçiyorum herhangi bir açıklama yapmadan.

BAŞKAN – Onlara hiç girmeye gerek yok, zaten basılı olarak verdiniz onları. Dolayısıyla biz sizin yaptığınız her işlemin yasal dayanaklarının olduğundan hiç kuşukumuz yok.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Eksik olmayan efendim.

BAŞKAN – Bizi ikna etmek zorunda değilsiniz. Dolayısıyla yaptıklarımıza ve yapacaklarımıza geçerse zaman kazanmış oluruz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Tabii efendim.

Şu anda ekranlara yansımış olan slaytta özet olarak bugün Komisyonumuzla paylaşacağımız detayların bir akış şemasını ve Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak, temel olarak bizim pozisyonumuzun ne olduğunu ifade eden bir özet bulacaksınız. Takdir edeceğiniz gibi, muhtemelen önceki toplantılarımızda da ifade edilmiştir, dile getirilmiştir, bağımlılıklarla mücadelenin önemli aşamalarından bir tanesi bu bağımlılığa götürücü durumlara hiç bulaşmamak, hiç girmemek, mümkünse önleyici ve koruyucu tedbirlerle bunun hiç hasıl olmamasını sağlamak. Bizim de Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak yasa koyucunun bize verdiği yetki ve görevler temel olarak bu önleyici ve koruyucu çalışmalar, rehabilitasyondan ziyade önleyici işlevlerimiz var. Bunu hayata geçirirken kurumlar arası iş birliğine ciddi anlamda önem veriyoruz. Dolayısıyla sivil toplum örgütleriyle, bilim insanlarıyla, kamu kurum ve kuruluşlarıyla ciddi anlamda bir iş birliğimiz var, bunların bazı örneklerini komisyonla paylaşacağız. Arkasından, Bakanlık merkez teşkilatı olarak özellikle dört genel müdürlüğümüzle birlikte sürdürdüğümüz faaliyetlerden sembolik ama genel resmi de gösterebilen somut, gerçek örnekleri sizlerle paylaşacağız. Bazı verileri de paylaşmak istiyoruz Türkiye genelinde yaptığımız çalışmalarla alakalı. En nihayetinde de taşra teşkilatı tarafından yürütülen çalışmalarla alakalı bizim Bakanlığımızın uzantısı olan gençlik spor il müdürlüklerimiz aracılığıyla yapılan faaliyetlerle alakalı da kısa bir bilgilendirme yapacağım.

Soru-cevap kısmından önce, eğer uygun görürseniz, sizin de ilgi alanınız olduğunu bildiğim iletişimle alakalı, hangi iletişim mecralarını kullanıyoruz, vatandaşımızı nasıl bilgilendiriyoruz ve nereye yönlendiriyoruzla alakalı kısa bir film ve bir bilgilendirmeyle tamamlamak, arkasından da soru-cevaba geçmek isterim.

Öncelikle güncel iş birliği protokollerimizi sizlerle paylaşmak isteriz. 2017 senesinde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuyla bir iş birliği protokolü imzaladık. Bu, tamamen direkt olarak teknolojiyle ortaya çıkabilen, gençlerin gelişimlerine olumsuz tesir edebilecek durumların engellenmesi, bunun yanında teknolojinin avantajlı kullanımına yönelik olarak neler yapabileceğimizi içeren bir iş birliği protokolüydü. 2019 senesinde de Millî Eğitim Bakanlığımız ile -daha önceki yıllarda sizin, zatialinizin- eski Spor Bakanlarımızdan Sayın Akif Çağatay Kılıç'la beraber kaleme aldıkları metnin bir seviye geliştirilmişiyse, güncellenmesiyle yine Millî Eğitim Bakanımız ve Gençlik ve Spor Bakanımızla bir yeni iş birliği protokolü de kaleme alındı ve bu da güncel şartlarda gelişen teknoloji ile bizim yaptığımız hizmetlerin entegrasyonu, senkronizasyonu ile alakalı birtakım maddeleri içermekteydi.

Üçüncü paylaşmak istediğimiz önemli iş birliği protokolü de şu an itibarıyla imza aşamasında bulunmaktadır, metinler hazırlanmıştır. Burada İçişleri Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığımız, Milli Eğitim Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı arasındaki bir iş birliğini içermektedir. Bu, takdir edersiniz ki pek çok kurumu bir arada bulundurması ve muhtemel yavaşlama mekanizmalarını ortadan kaldırmaya yönelik olduğu için önem teşkil etmektedir.

Bu güncel iş birliği protokollerinin ardından, müsaadenizle, merkez teşkilatı olarak yaptığımız faaliyetlerden çeşitli örnekleri sizlerle paylaşmak ve bilgilendirmeler yapmak istiyoruz. Başlamak istediğimiz ilgili genel müdürlüğümüz Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzün bünyesinde yer alan gençlik merkezlerimiz var. Elimizdeki veriler 2018 verileri olup 2019 yılı itibarıyla da bu rakam 297'ye çıkmıştır -gençlik merkezlerimiz- ve burada 2 milyon civarında bir üyeye gençlerimize hizmet etmekteyiz. Bu gençlik merkezlerinde çeşitli atölye, kulüp faaliyetleri düzenlenmekte. Birkaç örnek vermek icap ederse yüzmeden bocce'ya, spora...

BAŞKAN - Bocce nedir?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Misketin biraz büyüğü olarak ifade edebiliriz. Böyle bir alan düşünün, yaklaşık bu boyutta, kalın misketler var plastik kaplı, bunları ortada sürüyerek, birbirlerine çarpıtarak rakiple beraber, belli bir noktada puan toplama hedefi güden bir çeşit sportif oyun.

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Osmaniye Huzurevi'nde de Türkiye şampiyonları var. Biz de zaman zaman gittiğimizde onlarla maç yaparız.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Her yaş kesiminin, engelli-engelsiz bireylerin kullanabildiği, uygulayabildiği çok keyifli bir spor branşı yani klasik spor dallarının dışında kamuoyunda daha az bilinen fakat keyif veren bu tip etkinlikleri de yapıyoruz. Tiyatrodan el sanatlarına kültürel sanatsal faaliyetler ve genç bireylerin ilgi alanlarıyla uyumlu birçok kişisel gelişim hedefli atölye ve kulüp faaliyetlerimiz var. Burada temel hedef, tabii, Komisyonumuzun konusuyla alakalı şunu ifade etmek isterim, bağlantılandırmak isterim: Biz bu faaliyetleri yaparken gençlere şu teknolojinin dışında bir yaşam olduğunu, bunlarla kimi zaman entegre olabileceğini, farklı alanlardaki etkinlikleri de tanıştırmak istediğimizi ifade etmek isteriz.

Gençlik kamplarımız var.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- *Komisyon Başkanı Nabi Avcı'nın, Gençlik ve Spor Bakanlığının gençlik merkezlerinde yaptığı işlere medyanın haberlerde yer vermesi gerektiğine ilişkin açıklaması*

BAŞKAN – Bir saniye, ben özellikle medyadan arkadaşlarımızı, TRT kameramanını da görünce aklıma geldi. Şimdi, medyadan da takip ediyoruz buradaki çalışmalar ne kadar yansıyor diye, arkadaşlarımıza teşekkür ederim ama bazen kurum temsilcileri kamuoyunun duymasında çok büyük fayda olan bazı bilgiler veriyorlar. Hatırlarsanız, bundan önceki toplantılarımızda da onu tebarüz ettirmiştik, dedik ki: Pek çok güzel işler yapılıyor –Yeşilayın yaptıklarını dinlerken, şimdi de sizin yaptıklarınızı dinlerken- ama ilgili kamuoyu maalesef bunlardan yeterince haberdar olamıyor, böyle bir zaafımızdan söz etmiştik. Onun için ben medyadaki arkadaşlarımızdan özellikle rica ediyorum, Gençlik ve Spor Bakanlığının şu gençlik merkezlerinde yaptığı işleri haberlerinizde kullanırsanız, bundan haberdar olmayan gençleri -2 milyona ulaşmış ama daha tabii, alınacak çok mesafe var- hedef kitleyi bilgilendirme bakımından da siz de bir katkıda bulunmuş olursunuz. Ben bunu özellikle haber

merkezinize bir mesaj olarak da gönderiyorum ama siz de Genel Müdürün bu bilgilerini çekerseniz çok makbule geçer. Onun için eğer zahmet olmazsa bu gençlik merkezlerindeki ifadelerinizi bir daha, tekrar özetleyerek verirseniz belki TRT onu haberlerinde daha rahat verebilir.

III.- SUNUMLAR (Devam)

1.- Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürü Mehmet Ata Öztürk'ün, Bakanlık ve Genel Müdürlük olarak bilişim teknolojilerinin olası zararlarının bertaraf edilmesi için yaptıkları ve yapacakları çalışmalar hakkında sunumu (Devam)

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Elbette.

Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz bünyesinde yer alan gençlik merkezlerimizde Türkiye'nin her ilinde, 81 ilimizde 297 adet gençlik merkezimizle faaliyettedir ve 2 milyon üyemizle çeşitli yaşlardan gençlerimize sportif etkinlikler, kültürel, sanatsal etkinlikler desteğiyle, yardımıyla birtakım sosyal, kültürel, sportif faaliyetlerle katkı sunuyoruz ve teknoloji bağımlılığına alternatif olarak bir yeni yaşam, bir farklı alternatif yaşam ortamını da arz ediyoruz, sunuyoruz gençlerimizin hizmetine. Burada bizim aracımız olarak çeşitli atölyeler, kulüp faaliyetleri, kişisel gelişim dersleri, etkileşimli uygulamalar yer almakta.

Onun dışında, gençlik merkezlerimize ek olarak gençlik kamplarımız da söz konusu. Türkiye çapında yaygın 37 kampımızdan 2018 yılında yaklaşık 120 bin genç yararlanmakta. Bu gençlik kamplarımızda yer alan gençlerden, daha çok gence ulaşabilmek adına 18 yaşına gelene kadar belli sayıda kamplara katılıp daha sonra diğer katılmamış olan arkadaşlara öncelik sağlayarak adaleti de sağlamaya gayret etmekteyiz.

Üyelerimiz 2 milyon olmakla beraber katılımcı sayımız 4 milyon kadar; çeşitli faaliyetlerle yani üyemiz olmadan eriştiğimiz kitle anlamında 4 milyon civarında da bir kitleye erişmekteyiz. Faaliyetlerimize katılmak için üye olmaya gerek yok. Bu gençlik merkezlerimizde 12 kişi bir araya geldiği zaman istedikleri bir alanda, istedikleri bir branşta ücretsiz olarak eğitim, kurs alabilmekteler.

Diğer bir genel müdürlük faaliyetimize geçmeden önce Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün yaptığı birtakım projelerden de örnekler sunmak istiyorum, özellikle teknoloji bağımlığının engellenmesi ve teknolojiyle yaşama dair birtakım projeler söz konusu.

Birincisi, paylaşmak istediğim, Sanal Hayatta Kaybettiğimiz Gerçekler. Burada gençlerimizin sosyal medya bağımlılığının azaltılarak sosyal medya tehlikelerine karşı onları bilinçlendirmek amacıyla bir proje uygulamaktayız. 81 ilde 2.707 faaliyette bulunduk ve buna 190.330 genç şu ana kadar katılmış durumda.

Diğer bir projemiz: Kod Adı 2023. Bilişimde tüketen değil, üreten nesillerin yetişmesi için ilimizde gençlik merkezlerimizde uygulanan bir proje. Toplam olarak 74.458 katılımcıya ulaştık, 7 bine yakın faaliyette.

Önemli ve diğerlerine göre daha yeni olarak ifade edebileceğimiz bir projemiz: DENEYAP Atölyesi. Burada çeşitli kurumlarla ve STK'lerle iş birliğimiz söz konusu. Şu ana kadar 12 tane DENEYAP Atölyesini de hayata geçirdik. Burada temel prensip olarak şu var: Teknolojiyi bir düşman olarak görmeden, teknolojinin yaşantımızın ayrılmaz bir parçası olduğunu kabul ederek gençlerimizin teknolojiyle olan ilişkisinde ve irtibatında üretime yönelik yönlendirmeler yapmak yani sosyal medyada aşırı zaman geçirip üretime kanallı edilemeyen faaliyetlerden, dedikodu sarmalından veya kaynağı belli olmayan bilgilerin gereksiz bir şekilde yayılmasından ziyade üretime yönelik, kimi zaman istihdama kapı arayabilecek, ülkemiz geleceğine dair yeni buluşlara imkân tanıyabilecek genç dimağlara alternatif

uygulamalar sunabilmek. Okul sonrası programlar, hafta sonu programları, yaz programlarıyla bir alternatif imkân sunuyoruz. İnternet üzerinden DENEYAP Atölyeleri olarak girdiğiniz zaman tarama raporlarında çok net bir şekilde programımızla ilgili detayları, örnek fotoğrafları, videoları, katılma süreçlerinin nasıl olduğuna dair bilgileri bulabileceksiniz.

BAŞKAN – Adresi bir daha tekrar eder misiniz?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – “DENEYAP Atölyesi” yazdığınız zaman tarama motorlarının tamamında karşınıza gelecektir efendim.

BAŞKAN – DENEYAP Atölyesi.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – DENEYAP Atölyeleri, evet.

Bu örnekleri paylaştıktan sonra isterseniz son olarak eğitim konularını da size arz etmek isterim: Tasarım ve üretim, elektronik programlama, siber güvenlik, enerji teknolojileri, havacılık teknolojileri, yapay zekâ, robotik kodlama, yazılım teknolojileri anlamında nesnelerin interneti, mobil uygulama programları. Burada gençler direkt olarak üretimin içine katılımcı, bilgi altyapısına ve donanımına elle pratik uygulamalar yapıyorlar yani teorik eğitimlere ek olarak uygulamalar yapmaktalar, üç yıl süren bir program.

BAŞKAN – Kaç yıl sürüyor?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Üç yıl sürüyor. Bu sene başlıyoruz.

BAŞKAN – Sertifika mı veriyorsunuz sonra?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Tetkik edeyim ve size bilgilendirme yapayım: İki yıllık teorik ve pratik uygulamalara ek olarak üçüncü yılda bir proje süreci var yani çocuklar, gençler bu programa dâhil oldukları zaman çıkarken bir ürünle beraber çıkacaklar, bunun da önemli bir katkısı olacak sürece.

Diğer bir genel müdürlüğümüz: Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü. Burası daha üst yaş grubuna hitap ettiğimiz, üniversite gençliğine hitap ettiğimiz bir kesim. Lisans, yüksek lisans, doktora, tüm bu alanlardan öğrencilerimiz mevcut yurtlarımızda konaklayan. Burada bazı etkinlikler yapıyoruz. Sadece teknoloji bağımlılığı değil, madde bağımlılığı ve diğer bağımlılık unsurlarına yönelik olarak bilgilendirme çalışmalarımız sürdürülmekte; uyuşturucu, tütün ve tütün ürünleri, teknoloji bağımlıları konuları, davranışsal bağımlılıklar konularında. Bu gençlerimize bir eğitim kadrosuyla bir bilgilendirme, farkındalık çalışması yapıyoruz ama kendi personelimize de farkındalık çalışmaları yapmakta ve onların gençlere nasıl ulaşması gerektiğinin metodolojisini yani bire bir iletişimde tek yönlü bir kürsüden hitabet şeklinde değil, etkileşimle, çeşitli etkinliklere faaliyetlere gömülü organizasyonların nasıl yapılabileceğine dair personelimize de bilgiler vermekteyiz.

Sayıları sarıyla işaretli yerlerde gördüğünüz gibi geniş bir kesime hitap ediyoruz ancak bizim 700 bin civarında yurtlarımızda konaklayan öğrenci olduğunu düşünecek olursak bizim hedefimiz daha yüksek sayılara ulaşmak. Bizim önümüzde her sene sayıyı artırmak bir objektif kriter ve hedef olarak durmakta. Yeni medya atölyeleri ve yarışmalar söz konusu. Bunları dedikten sonra bir parantezle gelen notumuzu paylaşmak istiyoruz, sertifika söz konusu efendim, bu Kod Adı 2023’le alakalı olarak bir sertifikalandırmamız da söz konusu.

Bizim faaliyetlerimizin ayrılmaz bir parçası olan sportif faaliyetler bağımlılıkla ilgili mücadeleimizde son derece önemli bir enstrüman ve buradaki gördüğünüz tabloda paylaşmak istediğimiz bir farklı uygulama var. Gençlik Bakanlığı olmamız hasebiyle daha üst yaş gruplarına hitap etmekle beraber, spor bağlamında dikkate aldığımız zaman, 3 yaştan vefat ettiğimiz sürece kadar çok geniş bir yelpazede kesime hitap etmekteyiz. İlkokul seviyesinden itibaren artık günümüzde teknoloji bağımlılığının sıkıntılarıyla karşılaşılıyor. Çocuklar ellerinde tabletlerle, telefonlarla hatta kimi zaman velilerin, annelerin, babaların, büyüklerin, yetişkinlerin verdiği elektronik cihazlarla oynuyor. Gençliğe ulaşmamış, henüz ilkokul seviyesindeki çocuklarımızı spora yönlendirme projemizi hayata geçirdik. Bir yetenek taraması yapmakla birlikte yeteneksiz olanları bir kenara ayırıyoruz gibi bir algı olmaması lazım. Tüm gençlerimizi spora yönlendiriyoruz ve şu ana kadar 1 milyon 200 bin civarında ilkokul 3'üncü sınıf öğrencimizi bu taramalardan geçirdik ve sportif faaliyetlere yönlendiriyoruz. Şu an itibarıyla tüm Türkiye çapında lisanslı sporcu sayımız 5 milyon 87 bin 795. Bunun 3 milyon 365 bin 107'si erkek, 1 milyon 722 bin 688'i kadın. Faal sporcu olarak baktığımız zaman da yani o sezon aktif olarak spor yapan, lisansı olabilir ama o sene aktif olanlara baktığımız zaman 4 milyon 518 bin 394 de aktif sporcumuz söz konusu. Okul sporlarına baktığımız zaman da toplamda 2 milyon 215 bin 614 okul sporcusu söz konusu. Bizler Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak sadece okul spor faaliyetlerine ve federasyonlara katkı sunmuyoruz, aynı zamanda amatör spor kulüplerine de hem malzeme yardımı hem maddi katkılarla destek olmaya gayret ediyoruz. Bağımlılıkla mücadeleimizde çok önemli bir enstrüman olarak karşımızda.

Amatör spor kulüplerimize 2018 yılında 25 milyon 700 bin liralık malzeme yardımı yaptık. Bunlar eşofman, spor ayakkabısı, spor malzemesi, sportif ekipman olarak çeşitli yelpazede mevcut. Aynı zamanda kulüplere nakdi yardım olarak da 30 milyon civarında maddi yardımımız oldu, 4.599 kulübümüze.

Sayın Başkanım, sunumumun başında her ne kadar “Kurumsal altyapıya girmeyin, teorik bilgileri ve akademik bilgileri paylaşmayın.” deseniz de bir cümleyle, bir parantezle konunun önemine dair bir paylaşım yapmak isterim. Alanyazın çalışması, literatür çalışmaları incelendiğinde, meta analizlere baktığımızda sporun çeşitli bağımlılıklarda katkı sağlayıcı rolü olduğu ortaya çıkıyor. Yalnız şunu da ifade etmek lazım: “Spor yapan her kişi bağımlılıktan kurtulur veya spor yapan kimseler bağımlı değildir.” zannına da düşmemek lazım. Riski azaltan bir faktör olarak karşımızda durmakta spora katılım.

Bununla birlikte, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğünü geçerek Eğitim, Araştırma ve Koordinasyon Genel Müdürlüğünün bağımlılıkla mücadelede özellikle teknoloji bağımlılığına yönelik olarak neler yaptığını paylaşmak istiyorum sizlerle, Komisyonumuzla. Üç ana başlığımız var. Bir: Formatör eğitimlerimiz yani gençlere ulaşırken bizim sahada uygulayıcılarımızın aldığı eğitimler. Gençlere, çocuklara, ebeveynlere, yetişkinliklere verdiğimiz farkındalık eğitimleri. Ayrıca, STK'lere, üniversitelilere, liselere verdiğimiz proje destekleri. Bu üç ana başlık altında yaptığımız, bu Genel Müdürlük altında yaptığımız faaliyetleri Komisyonunuzla paylaşmak istiyorum.

BAŞKAN – Mehmet Bey, bu formatör eğitimine kimleri nasıl alıyorsunuz?

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Efendim şöyle: Çok geniş bir yelpaze. Yani bizim gönüllülükle ilgili bir portalımız var. Sunumun ilerleyen aşamalarını da sizlerle paylaşacağım. Şu an itibarıyla burada 108 bin gönüllümüz var. Bu 108 bin gönüllünün içerisinde katılımcılar ilgi alanlarını ifade ediyorlar bilgisayar sistemi üzerinden. Bunların içerisinde akademisyenler de var, emekliler de var, üniversite gençleri de var, sivil toplum örgütleri de var, profesyoneller de var. Bunların içerisinde bir

eleme sürecimiz var ama öncelikle şunu ifade etmek isterim: Her geçen gün katılımcı ve üye sayısı arttığı için bu portal bizi biraz daha zorlayıcı hâle bir hâle getirdi. Eskiden bu eleme süreçlerimiz biraz daha -tınak içerisinde- zenginken biraz daha muhafazakârlığa doğru ilerlemekteyiz kademe kademe. Burada bir silsile üzerinden baktığımız çeşitli özellikler var. Mesela, yapacağımız uygulama yetişkin eğitimiyle alakalıysa yetişkin eğitiminde tecrübesi olan bir gönüllü ön plana çıkabilmekte yani bir numaralandırma sistemimiz var. Bu alanda bir akademik tecrübesi varsa bir tercih sebebi. Bir aile üyesinin bu sıkıntılarla, yaşanmış bir süreçten geçmiş bir veli, bir ebeveyn bizim için çok değerli çünkü yaşanmışlıklar var, “Damdan düşene sor.” denir, onların bize katkıları var. Ama gençlerden de akran eğitimi düşünelim, göz önüne alın. Lisede bir faaliyette bulunuyorsunuz, yaşı ileri bir ebeveynin verdiği bilgilendirmeye akranın verdiği bilgilendirme çok farklı olabiliyor. Dolayısıyla akran eğitimine gençleri de dâhil ediyoruz yani geniş bir yelpazemiz var.

BAŞKAN – Ben sorumu özellikle ona dikkat çekmek için sordum zaten. Yani akran eğitimi çift taraflı işleyen bir eğitim hem o eğitimi veren genç kendinden daha küçük yaştaki kardeşlerine bunu verirken aynı zamanda kendisi de bu eğitimi pekiştirmiş oluyor dolayısıyla o süreç iki yönlü işliyor. O bakımdan akran eğitimine böyle önem vermeniz çok önemli, onun için vurgulamanız için onu söyledim.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Fırsat tanıdığınız için teşekkür ediyorum efendim.

Bunlar tabii, verdiğimiz tüm örnekler bizim Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak kadromuzda yer almayan fakat gönüllü olarak faaliyetlerimizde yer almak isteyen kişiler. Bunun dışında bir de kendi personelimiz, psikologlarımız var, psikolojik rehberlik danışmanlarımız var, sosyologlarımız var, gençlik liderlerimiz var, gençlik merkezi müdürlerimiz var, KYK’de çalışan personelimiz var, antrenörlerimiz var; bunların tamamını biz formatör eğitimlerimize dâhil edebiliyoruz efendim.

Burada bir örnek paylaştık size, beş günlük bir eğitimin akışı, çok detayına girmeyeceğim.

BAŞKAN – Girmeyin, vakit daralıyor çünkü.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Hızlanıyorum.

Diğer önemli bir konu verdiğimiz destekler, proje destekleri. 2012 yılından bugüne kadar yaklaşık 20 milyon civarında, 19 milyon küsur proje desteği verdik, bunların sayıları yıllara göre değişiyor çünkü her sene birtakım farklı temalarla çıkıyoruz ama parantez içerisinde şunu ifade etmek isterim: Bazı yıllarda çok ciddi rakamlar var. Burada özel bir temayla çıkmış projeler. Ama onun dışında 2018 yılında 33 tane direkt bağımlılıkla alakalı proje var ama diğer projelerde de bağımlılık ögesi içeren faaliyetlerimiz var, bunu dâhil etmedik. Dolayısıyla bunlar sadece hedef nokta atışı olarak, bağımlılığa yönelik olarak projelerimiz. Buna sivil toplum örgütleri, liseler, üniversiteler, öğrenci toplulukları başvurabiliyorlar. Kılavuzumuz ilan ediliyor, internette, diğer mecralarda, sosyal medya hesaplarında vesaire verilebiliyor. Bazı teknoloji bağımlılığıyla ilgili örnekleri yansıda size sunduk, çıktı olarak da sizlerle paylaştık. Yani metrolarda yapılan faaliyetlerden, farkındalık çalışmalarından tutun, akademik raporlamalara giden çok geniş bir yelpazede etkinliklere, projelere katkı vermekteyiz. Üst limitimiz 200 bin lira, daha fazla projeleri destekleyebilmek adına bunun proje limitini çok üst düzeyde tutmuyoruz.

Diğer bir önemli maddede gönüllülük maddesi. Bizler Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak Sayın Bakanımız Dr. Mehmet Muharrem Kasapoğlu 2019 yılını Gönüllük Yılı ilan etti ve bu Gönüllülük Yılı çerçevesinde bizler çeşitli medya iletişimleri, sosyal medya iletişimleri ve projeler yapmaktayız. Bunlar Gönül Bağı, Gençlere İyilik Ağacı, Damla Gönüllüleri gibi çeşitli projelerimiz var. Toplamda şu ana kadar 3 milyon 443 bin 957 gence bu tip gönüllülük faaliyetleriyle imkân sağlayabildik.

Az önce ifade ettiğimiz portalimizde kutucuklarda gördüğünüz veriler güncel verilerimizdir. Toplam 108.921 gönüllümüz var. Kullanıcı üye sayımız 110 bin. Kurumsal üyelerimiz, bunlar STK olabilir, kamu kuruluşları olabilir, yaklaşık 2 bin civarında da üyemiz var. Çift yönlü iletişim var. Çeşitli kurumlar gönüllülük faaliyetleri ilan edebildiği gibi gönüllüler de kendi istedikleri alanları yazabiliyor; spor gönüllülüğü, sportif etkinliklere yönelik gönüllülükler, teknoloji bağımlılığına yönelik gönüllülükler vesaire listelenmeleri söz konusu. Sadece Türk vatandaşlarına yönelik değil, yabancılarda buradan faydalanması, faaliyetlerimizde gönüllü olarak yer alması mümkün. Uygun bir zamanınızda Komisyon üyelerimizin portalimizi görmelerinden onur duyarız, şeref duyarız.

Gönüllülük Yılı iletişimimizde şimdi ben videoyu sizlere hızlı bir şekilde sunumdan çıkıp göstermek isterim; kırk beş saniyelik bir video, bir kamu spotu. Burada başlangıç noktamız teknoloji bağımlılığı. Burada, ilk aşamamızda, sözlü iletişimde şunu kullanmıştık. Önce isterseniz herhangi bir yorum yapmadan görüntüyü paylaşayım. Bu görüntüler, az sonra paylaşacağımız görüntüler özellikle spora yönelik olan kanallarda yaygın bir şekilde dönmeye devam ediyor uzun süreden beri. Onun dışında diğer televizyon kanallarımızda kamu spotu olarak da dönmekte. Ben kısa bir betimleme yapayım arzu ederseniz. Başlangıcımız şu şekilde: Bilgisayar başında bir genç çocuk odaklanmış bir bilgisayar oyunu oynuyor, yüzde 100 bir konsantrasyon, konuşmada kendi sesiyle şöyle bir hitabet var: “Ben bir kahramanım.” O sırada ekran değişir ama sanal değil ve bu gencimizin...

(Video gösterimi yapıldı)

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Bu reklamın yayınlandığı günden bugüne artı 10 bin gönüllümüz geldi portalimize. Burada medya iletişimiyle ilgili şöyle bir kısa değerlendirmemiz olmuştu: İlk başta şu anda 1’inci versiyonunu izlediniz, “Sadece sanal değil.” diyordu, uzmanlarımızın bizi yönlendirmesi ve eleştirileriyle kamu spotuna çıkarken “sadece” kısmını çıkardık “Ama sanal değil.” diye devam ettik. Ve burada engelli bir gençle beraber sportif faaliyetlerde, gönüllü etkinliklerde de yer alıyor. Yani teknoloji bizim bir engelimiz değil, orada gençler faaliyetler içerisinde yer alabilir ama hayatın diğer bir yüzü de var diye bu mesajı vermeye gayret ettik.

BAŞKAN – Mehmet Bey, süremizi epey aştık, çok hızlı bitirelim.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Çok çok hızlı geçiyorum.

“Farkındayız”ı iki üç cümleyle özetleyeyim. Farkındayız önem verdiğimiz bir proje: İnternette, televizyonda, filmlerde, YouTube’da dinî değerlere, kültürel değerlere gizli, açık birtakım saldırılar olabiliyor, gençlerimizin bunun farkına varabilmesi adına, ebeveynlerimizin bunun farkına varabilmesi adına, gerekli tedbirleri hasar oluşmadan ortaya çıkarabilmesi adına -biliyorsunuz ifade etmeyeyim isimlerini ama gençlere ciddi zarar verebilen, intihara sürükleyebilen birtakım oyunlar türedi- bunlara karşı ne gibi tedbirler alınabilir, çocukların bu iletişimden uzak tutulabilmesi için veya karşılaştığı zaman ne gibi uygulamalar yapılabilir buna yönelik olarak farkındalık çalışmaları. Burada bizim formatörlerimiz okullarda gençlik merkezlerinde hem yetişkinlere hem öğretmenlere hem gençlere farkındalık bilgilendirme eğitimleri vermekteler diye özetleyeyim. Detayları ayrıca size Komisyonunuzda sunabilir arzu ederseniz.

“Neler yapılabiliriz?”le alakalı olarak da en son çeşitli faaliyetleri listelendirdik diyerek çok hızlı bir şekilde sunumu tamamlamak istiyorum.

Zaman verdiğiniz ve biraz da aşmamıza rağmen çok sert bir şekilde kesmediğiniz için teşekkürlerimizi sunuyoruz. Soru-cevap varsa yanıtlamayı arzu ederiz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

Bilmiyorum Komisyon üyesi arkadaşlarımızdan belki sorular olur.

AHMET ZENBİLCİ (Adana) – Teknik bir bilgilendirme...

BAŞKAN – Ben belki bütün Komisyon üyesi arkadaşlarımız adına bir soru soracağım. Şu ana kadar yaptığınız çalışmalar sırasında ve bundan sonra yapmayı tasarladığınız çalışmalar çerçevesinde sizin elinizi kolunuzu bağlayan veya en azından projelerinizin hayata geçmesine engel olan, zorlaştıran mevzuat sıkıntıları var mı, varsa bununla ilgili bize şu konuda şöyle bir mevzuat düzenlemesi olsa biz bazı hizmetleri daha kolay yapabiliriz, şu hizmetimizi daha kolay yapabiliriz diyeceğiniz önerileriniz şu anda olmayabilir ama bu yaptıklarınız sırasında edindiğiniz tecrübelerle bize daha sonra da yazılı olarak Komisyon sekreteryanımıza “Türkiye Büyük Millet Meclisi ilgili Komisyonundan şu konularda Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak şu tür mevzuat düzenlemelerine ihtiyacımız var.” diye bizi bilgilendirseniz biz de onu değerlendirebiliriz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Çok müteşekkir oluruz efendim.

Şimdi, şöyle bir durum var elbette, bir: Bizim Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak kendi yapacağımız birtakım düzenlemeler var, herhangi bir kanuni düzenlemeyi gerektirmeyen çeşitli yönetmeliklerle, genelgelerle çözebileceğimiz birtakım uygulamalar var. Bunlar kimi zaman geçmişte sıkıntı oluşturmayan ama bu sürecin de dikkate alındığı zaman günümüz şartlarında yetersiz kalabilen birtakım uygulamalar var, bunları elbette biz kendimiz hızlı bir şekilde hayata geçirmek için gayret ediyoruz. Onun dışında, yüce Meclisimizden yasal destek anlamında katkı alabileceğimiz elbette çeşitli maddeler var.

Dün Millî Eğitim Bakanlığının benzer bir çalışmasında yer aldık çeşitli kamu kurumları temsilcileri olarak. Elbette yasa hazırlama süreci, hukuki boyut bir tekniği de gerektirmekte. Bizler bu konuda Cumhurbaşkanlığı yürütme sistemiyle geçilen yeni sistemde, Meclisin de üstlendiği çok daha etkin ve güçlü rolle size arz edebileceğimiz birtakım maddeler mevcut. İfade buyurduğunuz gibi bizler ilerleyen dönemlerde Komisyonunuza takdirlerine arz edebileceğimiz maddeleri aktaralım, takdirlerinize, tensiplerinize arz edelim efendim.

BAŞKAN – Çok iyi olur. Yalnız, bununla ilgili bizim Komisyonumuzun çalışma süresi 3+1 ay. Dolayısıyla bu önerilerinizi mesela bir ay içerisinde bize ulaştırırsanız biz Komisyon raporu hazırlama sürecinde sizin önerilerinizi de değerlendirmiş oluruz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Not aldım efendim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum. Size teşekkür ediyorum, arkadaşlarınıza teşekkür ediyorum, Komisyon adına teşekkür ediyoruz.

İsterseniz ayrılmayın, bilmiyorum programınızın yoğunluğunu ama sizden sonra sunum yapacak olan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığının sunumunu da belki dinlemenizde yarar var çünkü anladığım kadarıyla bizim komisyon olarak en büyük katkımız birbirinden çok fazla haberdar olmayan kamu kurumu çalışanlarını da bir araya getirerek veya birbirlerinden haberdar ederek belli bir sinerjiyi oluşturmaya gayret etmek. Onun için, eğer başkaca çok önemli bir programınız yoksa kalırsanız veya sizin varsa ilgili arkadaşlarınız kalabilirler not almak bakımından.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI EĞİTİM, ARAŞTIRMA VE KOORDİNASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ATA ÖZTÜRK – Şeref duyuyar efendim.

BAŞKAN – Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığından Doktor Ahmet Kılıç Bey sunum yapacak.

Doktor Ahmet Kılıç, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkan Yardımcısı. Ayrıca Doktor Mustafa Küçükali, İnternet Dairesi Başkanı.

Ahmet Bey, siz bilişim, bilgi teknolojileri alanında çalıştığınız için çok ekonomik sunumlar yapmayı en iyi siz bilirsiniz diye tahmin ediyorum. Biz size yarım saat diyoruz ama on beş dakikada bile yapacağınızdan eminim.

2.- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu İnternet Dairesi Başkanı Mustafa Küçükali'nin, bilişim teknolojilerinin olası zararlarının bertaraf edilmesi için Kurum olarak yaptıkları çalışmalar ve önerileri hakkında sunumu

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI AHMET KILIÇ – Sayın Başkanım, sayın üyelerimiz, değerli hazırın; biz aramızda şöyle bir iş bölümü yaptık: Ben çok vaktinizi almak istemiyorum. Doğrudan konuyla ilgili çalışan dairemiz İnternet Dairesi. İnternet Dairesi Başkanımız sunum yapacak. Sunumun içerisinde ve sonrasında soru-cevap faslında da ben de katkıda bulunmaya çalışacağım.

Bize bu fırsatı verdiğiniz için Komisyon Başkanı olarak sizlere ve üyelere teşekkür ederiz.

Kurumum ve şahsım adına tekrar teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ – Sayın Başkanım, değerli hazırın; hepinizi şahsım ve kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu olarak komisyonunuza yapacağımız sunumun içeriği ekranda gözükmekte. Bu kapsamda, yapacağımız sunumla ilgili ön bilgilendirme yapmak istiyorum.

Burada yaptığımız çalışmaları sizin de belirttiğiniz gibi ortaya koyacağız kısa bir süre zarfında.

BAŞKAN – Yok, benim de belirttiğim gibi yaparsanız onları koymamanız gerekiyor. Birer cümleyle.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ – Evet Sayın Başkanım, sizin de söylediğiniz şekliyle.

Bundan önce, bizim görevler noktasında neler yaptığımızı, neler yapmamız gerektiğini ortaya koyacağız. Aynı zamanda, bu “teknoloji bağımlılığı” denildiği zaman akla gelen temel aktör internet. Bununla ilgili bazı teknik ve sosyolojik bilgiler sizinle paylaşmayı...

BAŞKAN – Yapmayın, gözünüzü seveyim. İnternetin teknolojisi, sosyolojisi, tarihi konusunda komisyonumuz yeteri kadar bilgilendi. Siz kurum olarak internet bağımlılığıyla mücadele konusunda, münhasıran bu konuda... Yani biz sizden Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunu tanıtmamanızı, onun hangi mevzuata göre kurulduğunu, neler yaptığını anlatmanızı beklemiyoruz. Sizi tanıyoruz, çok güzel işler yaptığınızı da biliyoruz ama sizden talebimiz şimdi, bugün, sadece, kurum olarak teknoloji bağımlılığı alanında somut olarak neler yapıyorsunuz, doğrudan oraya geçebilirsiniz.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ – Tamam Başkanım. Aslında soruyu açıklayıcı bir slaytımız var burada. Bilgi Teknolojileri Kurumu bilgi ve iletişim sektöründe etkin ve sürdürülebilir rekabeti tesis etmek, ilgili tarafların hak ve menfaatlerini koruyarak memnuniyetlerini artırmak ve teknolojik gelişmeleri

teşvik etmek suretiyle bilgi toplumuna dönüşümü sağlamak noktasında dijital dönüşümle birlikte çalışmalarını sürdürmekte. Aynı zamanda, 5651 sayılı Kanun’la birlikte, İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun kapsamında internet ortamında işlenen belirli suçlarla mücadele etmekle görevli ve yetkili olup internetin kullanımını, bilişim şuurunu geliştirmeye yönelik çalışmaları ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde sürdürmekte.

Şimdi, burada şunu söylemek istiyorum Sayın Başkanım, az önce de arz ettiğim gibi: Teknoloji dediğimiz zaman internet akla geliyor. İnternette bir süreç var. Bu süreçle geldiğimiz noktada nesnelerin internetinden bahsediyoruz. Yani bir sürü cihazın, bir sürü kullanıcının internete bağlandığı bir ortam. Bu ortamda ne var? Büyük bir veri var. Bu ortamda veri kaynakları neler? Dokümanlar, resimler, videolar, sosyal medya. Bunların hepsini topladığımız zaman, burada sosyal medya, mobil cihazlar, bulut bilişim, bunlar internetin temel altyapısını oluşturuyor. Bu altyapı içerisinde bize internet teknolojilerini sunan temel aktörler var. Yani mücadele noktasında bu aktörlerin önemli olduğunu düşündüğüm için bunlara yer vermek istiyorum. Bu temel internet aktörlerinden içerik sağlayıcıları yani internet ortamında bize içeriği sunan içerik sağlayıcıları, bu içeriklere yer sağlayanlar, bir de bizim internete erişimimizi sağlayan internet servis sağlayıcıları var. Şimdi, bunlar temel aktörler internet ortamında. İçerik sağlayıcılar hepimiz, hepimiz içerik sağlayıcıyız, aynı zamanda internet ortamlarında hepimiz tüketiciyiz. İnternet bize fırsat sunduğu gibi bir sürü tehdit de sunmakta. Bunların çoğunu eğitimlerimizde anlatıyoruz.

Şimdi, internet ortamında, geldiğimiz noktada interneti daha çok kullanan bir Z kuşağı var, bir de 2013’ten sonra doğan Alfa kuşağı var. Yani bakıcısı ekran olan, ekrana doğmuş çocuklarımız var. Şimdi, bu kapsamda bakıldığında zaman, internetin erişim abone sayılarına baktığımız zaman -istatistiksel veri olarak takdirlerinize sunmak istiyorum yani nüfusumuzun yüzde dilimiyle söylemekten ziyade-toplam geniş bant abone sayısı 74 milyonun üzerinde. İnternet kullanıcı sayımız 60 milyon. Bu kullanıcı sayılarına baktığımız zaman, dünyada internet kullanım oranı 5 milyar, Türkiye’de internet kullanımı az önce söylediğim gibi 60 milyon civarında. Bunun 52 milyonu aktif sosyal medya kullanıyor. Yine bazı istatistikleri sunumda paylaştım, burada tekrar şey yapmıyorum. Dünyadaki kullanım oranına baktığımız zaman biz interneti ortalama günde yedi saat kullanıyoruz.

BAŞKAN – Mustafa Bey, bir kere daha söyleyeyim: Siz, özellikle gençlere yönelik tehditleri bertaraf etmek, onların internet bağımlılığından kaynaklanan sorunlarının çözümü için kurum olarak ne yapıyorsunuz? Bu konuda ilgili kamuoyunun size ulaşım kanalları nelerdir? Diyelim ki bir anne, baba çocuğunun internetle ilgili sıkıntılara düştüğünü anladığı zaman size nasıl müracaat edebilir? Sizin hangi kanaliniz var, hangi telefonunuz var, hangi sosyal medya şeyiniz var? Bağımlılıkla mücadelede siz nerede duruyorsunuz?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ – Tamam Sayın Başkanım, uyarınıza istinaden hemen sunumları geçiyorum.

Bir saha çalışmamız vardı burada, 2018 yılında yaptığımız, Türkiye’deki genel internet kullanıcılarının durumunu görme noktasında, bunu da hemen geçiyorum, yine sunumlarda var. Biz neler yapıyoruz, bunu anlatma noktasında, şöyle: Öncelikle biz 2017 yılında güvenli internet merkezini kurduk. Daha önceden de bizim bilinçlendirme ve bilgi ihbar merkezimiz çalışmalarını sürdürüyordu, bunları tek çatı altında topladık, güvenli internet merkezini kurduk. Bu güvenli internet merkezi altında bir bilinçlendirme merkezi, yardım merkezi ve bilgi ihbar merkezi var. Bu kapsamda, biz bu merkezler kapsamında yaptığımız çalışmaları şöyle özetlersek kısaca: Millî Eğitim Bakanlığımızla yapmış olduğumuz bir eğitici eğitimi projesi var, bununla ilgili öğretmenleri eğittik, bugüne kadar

109 bin öğretmeni eğittik. Ülke genelinde bölge müdürlüklerimiz vasıtasıyla da kendi uzmanlarımızca eğitimler yapıyoruz. Bu eğitimlerle beraber yaklaşık 500 seminerde yüz yüze internetin bilinçli, güvenli, etkin kullanımı noktasında eğitimler verdik, vermeye devam ediyoruz. Şimdi, vatandaşların internet ortamında sakıncalı içerikleri bize ihbar edebilecekleri bir bilgi ihbar merkezimiz var, bu, 2007 yılından itibaren çalışmakta.

BAŞKAN – TRT olarak bu açıklamanın farkında mısınız? Nerede TRT? Editörleriniz nerede, önemli bir şey söylendi, onu kaçırmazlar. Şimdi bakın, arkadaşımızın söylediği çok önemli.

Burayı bir daha tekrar edin, ihbar merkezini bir daha toparlayın.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ – Sayın Başkanım, vatandaşlara yönelik sunmuş olduğumuz, internet ortamında karşılaştıkları zararlı, sakıncalı içerikleri bize bildirebilecekleri bir bilgi ihbar merkezimiz var. Bu bilgi ihbar merkezi sayesinde vatandaşlardan gelen ihbarları değerlendiriyoruz, ivedi olarak gereğini yapıyoruz. Gerek vatandaşa geri dönüş olarak gerek teknik altyapıdaki işlemleri bu ihbarlara göre gerçekleştiriyoruz. Bunun haricinde, yine vatandaşlara yönelik...

BAŞKAN – Telefon numarası var mı bilgi ihbar merkezinin?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ – Efendim, ihbar merkezine yönelik telefon numaramız olmamakla birlikte internet ortamı olduğu için internet ortamında ihbarları alıyoruz.

BAŞKAN – Bakın, size ulaşmak isteyen vatandaşın muhtemelen kendisi bizzat internet kullanıcı olmayabilir, özellikle anneler babalar için, veliler için söylüyorum. Dolayısıyla nasıl yangın ihbar merkezinin telefonu varsa, nasıl 112 acil varsa, alo yardım vesaire gibi, sizin de bir bilgi ihbar merkezi telefon numaranız, kolay hafızalarda kalabilecek, anne babaların gerektiğinde başvurabileceği bir hattınızın olmasında büyük fayda var.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ – Efendim, buna yönelik bir kısa numara çalışmamız olmuştu, o süreci hızlandıralım.

BAŞKAN – Çok güzel.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ – Bunun haricinde, yine internet yardım merkezimiz var, vatandaşların internette karşılaştıkları sorunlara “online” çözüm alabilecekleri bir ortam. Burada 8 başlık sunduk. Bu başlıklar altında detaylı alt başlıklar var. Buraya vatandaş işte sosyal medyayla ilgili sorun yaşadığında, online alışverişle ilgili sorun yaşadığında, internet ve sağlık sorunlarına yönelik bilgi almak istediği zaman, internetteki bilgi güvenliğine yönelik bilgi almak istediği zaman başvurabilirler. Burası da “internetyardim.org.tr” adresinden, “web” üzerinden hizmet vermekte. Aynı zamanda, efendim, burada da şöyle bir çözümümüz var: Eğer başvuran vatandaş buradaki konular haricinde bir konuyla bize gelmek istiyorsa forumlar aracılığıyla yine bunlara yardımcı olmaya çalışıyoruz. Bizim haricimizde olan konuyla alakalı ise ilgili bakanlıklara bunu yönlendiriyoruz yine portal üzerinden. Yine burayla alakalı da telefonla yardım noktasında çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

BAŞKAN – Ne zaman tamamlanacak telefon hatlarımız?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ – En kısa sürede, yıl sonuna kalmadan.

BAŞKAN – Biz komisyon olarak rapor yazarken onu bildirmeliyiz, demeliyiz ki: “Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu şu numaraları hizmete koydu.” Böyle bir şey için öyle çok fazla vakte gerek yok, bir hafta içerisinde siz o numarayı alırsınız. Mevzuatla ilgili bir sıkıntınız varsa onu söyleyin.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ – Mevzuatsal olarak herhangi bir sıkıntımız yok, en kısa sürede halledeceğiz.

BAŞKAN – O zaman komisyon olarak biz takip edelim.

AHMET SORGUN (Konya) – Sayın Bakanım, yalnız “en kısa süre” en muğlak süredir.

BAŞKAN – Yok, bir hafta diyoruz. Bir dahaki toplantımızda, haftaya yapacağımız 6’ncı toplantıda sizin bu numaranızı kamuoyuna duyuralım.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ – Sayın Başkanım, şöyle arz edeyim isterseniz: Yani bir hafta süreyi yetiştirmeye çalışalım ama bunun bir de yazılımsal altyapısı var çünkü gelen ihbarın yazı tekste dönüştürülmesi noktasında bazı çalışmalarımız devam ediyordu.

BAŞKAN – Bu konuda diğer kurumların yazılımlarını kullanabilirsiniz. Millî Eğitim Bakanlığının var, hatta Millî Eğitim Bakanlığının Alo 149 vardı öğretmenlerle ilgili, onu tadil etmeye niyetleniyordu, isterseniz Millî Eğitim Bakanlığıyla görüşün, o numarayı siz devralın.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ - Yok, zaten bizim bununla alakalı kısa numaramız var Sayın Başkanım.

BAŞKAN – E, tamam.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ - Yani buna tahsis ettik kısa numarayı ama yazılımsal olarak birkaç problem vardı, onları düzeltip hemen, en kısa sürede halledelim.

BAŞKAN – Bir hafta sonra biz bu numarayı alıyoruz sizden.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ - İnşallah Sayın Başkanım.

BAŞKAN – İnşallah.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ - Yine, vatandaşlara yönelik bilinçlendirme portalimiz var. Yani, işte, internetin etik boyutu, internetin...

BAŞKAN – Ahmet Bey, bu “inşallah”ın altında sizin imzanızı görüyorum.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI AHMET KILIÇ - Tabii, tabii Başkanım.

BAŞKAN – Tamam.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ - Yine, bilinçlendirmeye yönelik “guvenliweb.org.tr” diye bir portalimiz var, bu da yine tüm vatandaşlarımıza açık. Burada da internet güvenliğine, internetin bilinçli, güvenli kullanımına yönelik içeriklerle beraber diğer kamu kurum ve kuruluşlarına, STK'lere sunmuş olduğumuz, internetin bilinçli, güvenli kullanımına yönelik eğitim sunumları ve çalışmalar mevcut. Bu portalden de...

BAŞKAN – Ahmet Bey oturuma Başkanlık edecek. Benim kısa bir ara vermem gerekiyor. Ahmet Bey Başkanlığa devam edecek. Siz sununuza devam edin.

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Ahmet Sorgun geçti)

BAŞKAN – Evet, kaldığımız yerden devam edelim.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ - Bilinçlendirme portalı üzerinden de yine, az önce bahsettiğim gibi, internetin bilinçli, güvenli kullanımı ve internet güvenliği konusunda çeşitli bilgiler, ayrıca internetin bilinçli, güvenli kullanımı konusunda eğitim yapacak diğer kamu kurum, kuruluşları ve STK'lere yönelik içerikler, kaynaklar, kitap, kitapçıklar bulunmakta. Buradan tüm vatandaşların ve diğer kamu kurum, kuruluşlarının bu konuda yapacakları farkındalık çalışmalarına katkı sunuyoruz.

Aynı zamanda, yine oyunlara yönelik olarak “guvenlioyyna.org.tr” diye bir portalı devreye aldık 2018 yılının sonunda; bu da yine dijital oyunların olumlu, olumsuz yönlerini incelediğimiz bir portalimiz. Aynı zamanda, dijital oyunlara yönelik, dijital oyunların incelenmelerine yönelik çeşitli incelemeler, blog yazıları ve ailelere, ebeveynlere, çocuklara uyarı mahiyetinde blog yazıları ve resimler, videolar, grafikler var bu portalimizin içerisinde de.

Şimdi, farkındalık çalışmaları kapsamında baktığımız zaman biz, az önce de bahsettim, Millî Eğitim Bakanlığıyla bir eğitici eğitimi yaptık 2013 ve 2014 yılında. Ondan sonraki süreçte, bu eğitimcilerin eğitiminden devam eden süreçte toplamda yaklaşık 191 bin öğretmen bu eğitimi aldı, okullarda bu eğitimleri vermeye başladılar. Yine, Millî Eğitim Bakanlığıyla, Gençlik ve Spor Bakanlığıyla, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıyla, diğer kamu kurum, kuruluşlarıyla birlikte eğitici eğitimleri yapıyoruz. Bu yıl eğitim ve öğretim döneminin 2'nci döneminde illerde eğitici eğitimlerini başlattık yani illerde Millî Eğitime bağlı okullarda öğretmenlik yapan bilgisayar öğretmeni ve rehber öğretmenlerin eğitici eğitimini yapıyoruz, iki veya üç günlük eğitimlerle illerde bu eğitimleri yapıyoruz. Oradaki öğretmenler de kendi okullarında hem öğrencilere hem ebeveynlere internetin, teknolojinin bilinçli, güvenli kullanımı noktasında, etkin kullanımı noktasında eğitimlerini sürdürmekte.

“Bu eğitimlerde nelere dikkat ediyoruz? İçeriklerimiz neler? Hedef kitlemiz kimler?” diye baktığımız zaman, internetin, bilgi teknolojilerinin bilinçli, güvenli kullanımı noktasında dijital etik, siber zorbalık, dijital mahremiyet, dijital güvenlik, dijital iletişim, dijital oyunlar, dijital ortamda sağlık, dijital ortamda hak ve sorumluluklar noktasında içeriklerle eğitici eğitimlerini, aynı zamanda “son kullanıcı” dediğimiz öğrencilere, ebeveynlere yönelik eğitimleri de yapıyoruz. Burada hedef kitlemiz öğrenciler, ebeveynler, kamu kurumları; ilgi duyan STK'lerle bunu yüz yüze gerçekleştiriyoruz.

Aynı zamanda “BTK Akademi” diye bir akademi kurduk. Bu BTK Akademisinin konularından bir tanesi de uzaktan eğitim portalinin konularından bir tanesi de güvenli internet. Bu güvenli internet kapsamında isteyen vatandaş zaman, mekân bağımsız, uzaktan eğitim mantığıyla beraber istediği içeriğe erişebilmekte, yine internetin güvenli, bilinçli kullanımı noktasında ilgili eğitimleri alabilmekte.

Yine internetin, teknolojinin bilinçli kullanımına yönelik bazı yayınlarımız var; bu yayınlardan bir tanesi Bilgi Teknolojileri ve İnternetin Bilinçli, Güvenli Kullanımı; Dijital Mahremiyet; daha önce de Yeşilayla beraber yapmış olduğumuz Teknoloji Bağımlılığı Çalıştayı.

2017-2018 yılları arasındaki süreçte Çocuk ve Bilgi Güvenliği Haftası etkinlikleri kapsamında “Dijital Oyunlar” temalı hem çalıştay hem sempozyum hem de kongre yaptık. Burada, işte, kurumumuzda ilgili bakanlıkları, oyun geliştiricileri ve bu sektöre ilgi duyan gençleri bir araya getirdik. Hem çalıştayda -5 farklı çalıştay yapıldı- bazı sonuçlar çıktı, kamuoyuyla paylaşıldı hem konferansta ve kongrede akademik çalışmalar, davetli konuşmacılar bulundu.

Yine, benzer bilinçlendirme çalışmalarından “Güvenli Çocuk” portalimiz var; çocuklara yönelik pozitif içerik sunan, çocukları hem eğlendirirken hem teknoloji farkındalığı oluşturmaya yönelik yapmış olduğumuz bir portal.

Bunun yanında, her yıl dünyada olduğu gibi 2010 yılından itibaren “Güvenli İnternet Günü” etkinlikleri yapıyoruz; ülke genelinde bir farkındalık oluşturma noktasında, internetin, teknolojinin bilinçli, güvenli kullanımı noktasında.

Bunun haricinde, sanal ortamda bir tane oyun geliştirildi “İnternet” diye. Bu oyunla birlikte, çocukların dijital ortamda mahremiyet, dijital ortamda bilgi gizliliği, bilgi güvenliği, dijital ortamdaki sorunlarla karşılaştıklarında yapmaları gereken işlemlere yönelik eğlendirici, oyunla beraber öğrenmelerini sağladığımız bir oyun.

Yine, ülke çapında “Siber Zorba Olma! #farkınavar” kampanyası yaptık, bununla ilgili hem eğitimler hem kamu spotları yayınlandı. Bu kapsamda da yine farkındalık çalışmaları yapılmış oldu.

Yine, kurum olarak faaliyete geçirmiş olduğumuz “Teknoloji Tırı” diye ülke çapında gezerek, teknolojiye ulaşması zor olan çocuklarımızı hem teknolojiyle tanıştırmak, teknolojinin fırsatlarını anlatırken aynı zamanda bu ortamın zararlarından, sakıncalarından korumaya yönelik eğitimlerin verildiği ve il il gezen bir tırımız var. Bu tır içerisinde teknolojik deneyim alanı var, robotik kodlama alanı, sanal gerçeklik, internetin bilinçli, güvenli kullanımına yönelik faaliyetlerin olduğu alanlar bulunmakta; bununla ilgili de çocuklara farklı deneyimler kazandırmaktayız.

Bunun haricinde, teknik bir kurum olduğumuzu söylemiştik sunumun başında. Teknik olarak sunmuş olduğumuz, teknik alt yapıda sunmuş olduğumuz güvenli bir internet hizmetimiz var ki bu güvenli internet hizmeti çok önemli; internetin zararlı, sakıncalı içeriğinden çocukları, aileleri korumaya yönelik geliştirilmiş bir hizmet. Bu hizmet tamamen ücretsiz bir hizmet yani isteyen kullanıcı “Ben güvenli internet hizmetini tercih ediyorum.” dediğinde internet servis sağlayıcısından bu hizmeti talep edebilmekte. Bu hizmeti talep ettiği zaman, bu hizmette iki profil var: Bir, aile profili, tamamen sakıncalı, zararlı içerikten arındırılmış, sunumda gördüğünüz siyah listenin olmadığı bir internet hizmeti; bir de çocuk profilimiz var, tamamen çocuklara yönelik, içerisinde sosyal medyanın dahi olmadığı bir profil. Günümüzde kullanıcıların çoğunun yani daha doğrusu büyük çoğunluğunun mobil olduğunu düşündüğümüzde ve her genç çocuğumuzda bir mobil telefon olduğunu düşündüğümüzde, çocukların internet ortamında tek başına bırakılmaması gerektiğini de söylediğimize göre güvenli internetin çocuk profili, bu kapsamda, ailelere büyük kolaylıklar sağlamakta çünkü sadece burada beyaz liste var, bu beyaz listede, az önce bahsettiğim gibi, sosyal medya yok, sakıncalı, zararlı herhangi bir içerik yok. Bu, güvenli internet hizmetinin veri tabanı. Sürekli, güncel içeriklere göre yenilenmekte, o şekilde kullanıcılara sunulmaktadır.

Güvenli internet hizmetini tercih etmek için hem guvenlinet.org adresine bir SMS’le... Yani guvenlinet.org’u ziyaret ettiğinizde bir SMS yazıyorsunuz -orada SMS numaraları mevcut- otomatik olarak cep telefonunuz güvenli internet hizmetine geçmiş oluyor, cep telefonunuzdaki aboneliğiniz ve sakıncalı, zararlı içerikle karşılaşma riskiniz azalmış oluyor; hele çocuklar için bu çok önemli. Aynı zamanda, sıkça kullanılan arama motorları güvenli hâle geliyor “güvenli internet” hizmetini seçtiğiniz zaman. Yani sakıncalı içeriği arasanız da “güvenli internet” profilini seçmiş iseniz sakıncalı içeriğe yönelik herhangi bir içeriğe ulaşamıyorsunuz internet ortamında, arama motorları da güvenli olmuş oluyor.

Az önce bahsettim...

BAŞKAN – Bir taraftan da toparlarsak. Daha hocamı da dinleyeceğiz.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ - Bitirmek üzeriyim Sayın Başkan, hemen bitiriyorum, hemen bitirmek üzereyim.

BTK Akademiden az önce bahsettim. Burada ebeveynler için, çocuklar için, işte, isteyen herkes için uzaktan erişim portalı, internet ve güvenlik, siber zorbalık, dijital bağımlılık, internetin bilinçli kullanımı, sosyal ağlar, dijital araçlarla ilgili uzaktan eğitim içerikleri mevcut, bunu herkes kullanabilir. Bu işleri yaparken paydaş olduğumuz kurumlar var; bu kurumlarla beraber internetin, teknolojinin bilinçli, güvenli, etkin kullanımı noktasında çalışmalarımızı sürdürüyoruz; ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla, STK'lerle.

Şimdi, burada, daha da önce bazı değerlendirmelerde bulunmak istiyorum. Eğer zamanımız yoksa, bunları zaten sunacağız Komisyona Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Şöyle: Tabii, zamanımız sizin açınızdan doldu. Diğer hocamızı da dinleyeceğiz. Ama daha önceki dinlediğimiz arkadaşlarımızda, bütün yük büyük oranda, ağırlıklı olarak şu anda BTK üzerinde görünüyor, yeni bir şey oluşturuluncaya kadar. O bakımdan, sizin bize önerileriniz ne? Burada bir mevzuat eksikliği var mı? Bizden beklentileriniz, Meclisten beklentileriniz ne? Bu önemli bizim için. Arkadaşlarımızın da, milletvekillerimizin de soracakları varsa...

İSMAİL KAYA (Osmaniye) - Teşekkür ederiz Başkanım.

BAŞKAN – Ahmet Bey?

AHMET ZENBİLCİ (Adana) - Yok.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA KÜÇÜKALİ - Sayın Başkanım, şöyle: Bununla alakalı önerilerimizi ve bununla ilgili şeyleri size, Komisyona yazılı olarak sunalım.

“BTK olarak beklenti çok.” noktasını da şöyle açıklamak, izah etmek istiyorum: Biz teknolojiyi yaygınlaştırırken aynı zamanda bilinçli, güvenli kullanımı noktasında çalışma yapıyoruz ama bizim uzmanlık alanımız teknoloji bağımlılığı noktasında değil. Ha, yaptığımız çalışmaların, internetin bilinçli, güvenli kullanımı noktasında yaptığımız çalışmaların teknoloji bağımlılığını azaltacağı düşüncesindeyiz ama doğrudan teknoloji bağımlılığı konusunda yetkinliğimiz, yeterliliğimiz olmayan bir kurumuz. Bu konuda bizim yaptığımız çalışmaların bir azaltıcı etkisi olduğu kanaatindeyiz. Bununla ilgili diğer değerlendirmelerimizi, önerilerimizi Komisyona arz edeceğiz inşallah.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Ahmet Bey...

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI AHMET KILIÇ - Sayın Başkanım, belki şunu söylemek lazım yani son olarak, fazla zamanınızı almış olmayalım: Burada aslında tüm kurumların iş birliği içerisinde çalışabileceği bir zemin oluşturmak lazım. Bu teknolojinin bilinçli kullanımı, bağımlılıkla ilgili mücadelede bütüncül politikalara ihtiyaç var. Birçok bakanlığı, kurumu ilgilendiren bir konu. Bunların bir araya gelerek, bu bütüncül politikalar çerçevesinde enerjilerini sarf etmeleri, bu çerçevede çözüm üretmek stratejiler belirlemeleri ve bu stratejiler çerçevesinde uygulamalar ortaya koyarak bununla ilgili güçlü bir mücadele yürütmek gereği var. Belki kayda geçilmesi açısından bunu özellikle vurgulamakta fayda var diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Tabii, bir problem toplumsalsa çözümü de toplumsal olacaktır mutlaka. Ama şu anda yeni bir kurum olmadığı sürece siz, bu arada... Çünkü bütün, Sağlık Bakanlığı da Millî Eğitim Bakanlığı da Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı da hep yaptıkları sunumlarda size atıflarda bulundular. O bakımdan, şu anda bu bağlantı noktası... Siz bir de şey oldunuz: Hep bu işlerde servis sağlayıcı gibi görünüyorsunuz. Daha çok size atıflarda bulunuluyor. Onun için sizin sorumluluğunuz bir kat daha fazla gibi görünüyor.

Evet, çok çok teşekkür ediyoruz.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI AHMET KILIÇ
- Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN - Arkadaşlarımızın soracakları yoksa...

Hocam, Zeki Yüncü, Ege Üniversitesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı Profesör Doktor Zeki Hocam.

Hoş geldiniz.

3.- Prof. Dr. Zeki Yüncü'nün, internet ve bilgisayar bağımlılığının risk etmenleri ve yaptığı etkiler, bağımlılığın tanısı, tedavi aşaması ve koruma amaçlı yapılması gerekenler hakkında sunumu

PROF. DR. ZEKİ YÜNCÜ – Merhabalar.

BAŞKAN – Merhaba Hocam, merhaba.

PROF. DR. ZEKİ YÜNCÜ – Ben de öncelikle Komisyona davetinizden dolayı teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hocam, çerçeveyi siz de dinlediniz zaten, buradaydınız.

PROF. DR. ZEKİ YÜNCÜ – Tabii ki sürecin neresinde olduğum konusunda sizin anlattıklarınızdan sonra yeniden değerlendirme yapmam gerektiğini, sunumumu da aslında daha önceden hazırlamıştım ve hazırladığım sunumu kısaltarak size aktarmaya çalışacağım. Bilmiyorum Komisyonunda daha önce psikiyatri ya da tıbbi kimse bu konuda konuştu mu?

BAŞKAN – Tabii, doktorlarımız geldi, Sağlık Bakanlığından da arkadaşlarımız geldi.

PROF. DR. ZEKİ YÜNCÜ – Bunu bilmediğim için öncelikle şunu söyleyeyim: Tabii, internet ve bilgisayar bağımlılığı aslında bir hastalık mıdır, bir durum mudur öncelikle onun iyi belirlenmesi gerekiyor tıp formatında. Biz, akademide internet bağımlılığının risk etmenlerini ve çocuklarda yaptığı, gençlerde ve tabii ki yetişkinlerde yaptığı etkileri araştırmak durumundayız ve bu etkileri ortaya konduktan sonra da acaba tedavi aşamasında neler yapılmalı ve tabii ki öncesinde de koruma amaçlı neler yapılmalı noktasındayız.

İnternet ve bilgisayar bağımlılığını süreç içerisinde değerlendirdiğimizde aslında hızla ilerleyen ve geri dönüşümü olmayan bir noktada olduğunu biliyoruz. Sorun olarak ortaya çıktığında genelde ailelerden bize yansıyan bilgi, bunun yasaklanması, bir şekilde ortadan kaldırılması gibi unsurlarla karşı karşıya kalıyoruz. Ancak biliyoruz ki birçok uygulama var ve bu uygulamalar aslında çocuklarımızın gündelik yaşantısında, erişkinlerin gündelik yaşantısında hayatlarını etkiliyor ve hepsini yönlendiriyor.

Bilgisayar bir buz dağı gibi ve buz dağının birtakım bileşenleri var. Biz aslında sonradan bilgisayar teknolojisine dâhil olan insanlar bu buz dağının en yukarıdaki bölümünü kullanıyoruz ve bu kullandığımız bölümde biz ürün alıcı yani müşteri durumunda oluyoruz. Çocuklarımız da ne yazık ki -bunu gözlemlememiz mümkün- bilgisayar teknolojilerini üretici değil şu anda bilgisayar teknolojilerini kullanıcı durumundalar ve hepsi de aslında birtakım şirketlerin, dev şirketlerin, Silikon Vadisi'nin müşterisi durumundalar. Öncelikle yasaklayamayacağımız bu durumu çocuklara tanıtmamız ve çocuklarımızı da bu durumda müşteri değil de uzun vadede üretici hâle getirmemiz gerekiyor.

Dünyada teknolojinin çok fazla ilerlediği bir noktada, aslında birtakım iş kollarının belki de iptal olacağı bir noktada çocuklarımız için, geleceğimiz için bilgisayar teknolojilerinin iyi kullanılmasını sağlamak ülkemiz ve aileleri için koruyucu birtakım unsurlar olacaktır.

Psikiyatrinin en önemli konusu aslında “Bilgisayar bağımlılığı diye bir konu var mıdır ya da böyle tanı var mıdır?” tartışması. Bu tanıyı tartışmadan da tıbbi açıdan ilerlememiz pek de mümkün değil. Daha önce burada sunum yapan hekim ve psikiyatrist arkadaşlarımızın da bunları size aktardığını düşünerek patolojik internet kullanımı ve internet bağımlılığı gibi birtakım tanılarının var olduğunu ve aslında öncelikle durumun patolojik internet kullanımıyla başladığını, daha sonra da problemli kullanıma geçiş olduğunu biliyoruz. Peki, insanlar neden bunu kullanıyorlar? Çünkü engellenemeyen aşırı bir kullanma isteği, internet dışında geçirilen zamanın değersizleştirilmesi, internette uzak kalındığında ortaya çıkan olumsuz ruh hâli ve internete bağlı sebeplerle sosyal ve iş ve aile hayatında bozulmaların meydana geldiğini görüyoruz. En sonunda da interneti kontrol etmede başarısızlık durumu oluyor ve kişi hayatının büyük bir bölümünü internetle ilişkili durumlarla geçirebiliyor. Ne oluyor burada? İnsanlar duygu durumundaki değişimi değiştirmek için internet ve beraberinde teknolojiyi kullanıyorlar, daha uzun süre internet ortamında kalıyorlar ve internette uzak kaldığında aynı bir madde bağımlılığında olduğu gibi birtakım fizyolojik ve psikolojik belirtiler ortaya çıkıyor, kişiler arasındaki ilişkilerde sorun yaşıyor.

Şimdi, tanı sistemlerine baktığımızda iki sistem var. Bir DSM sistemi var Amerikan Psikiyatri Sistemi, bir de ICD denen Dünya Sağlık Örgütünün sistemi. ICD-11 yakın zamanda sunulacak ve bilgisayar ve teknoloji bağımlılığı artık bir hastalık kategorisi olarak kabul etmeye başladı. DSM sisteminde de, DSM-5 sisteminde de henüz daha bunu bir hastalık olarak kabul etmiyor ama gelişen süreçlerde araştırmalar yapılması ve bu araştırmalar sonucunda bunun hastalık olup olmadığının vurgulanması gerekiyor. Buraya DSM kriterlerini yazdım ben, kabaca bunun ayrıntısına girmiyorum.

BAŞKAN – Hocam, özür dilerim. “DSM Amerikan” dediniz ya.

PROF. DR. ZEKİ YÜNCÜ – Evet.

BAŞKAN – Yani bunu da Silikon Vadisi üretiyor. Onun hastalık olarak görülmemesinde kendi ürettiklerinin daha çok satılması, pazarlanması gibi bir şey var mı? Dünya Sağlık Örgütü bir hastalık kabul ediyor, Amerika kabul etmiyor.

PROF. DR. ZEKİ YÜNCÜ – Bu aslında konuşulması gereken bir durum çünkü çoğu zaman psikiyatrik ilaçlar için de bu vurgu yapılıyor. “Acaba hastalıklar ilaçlar için mi yaratılıyor?” diye birtakım değerlendirmeler var. Tabii ki bunu doğru düşünmek gerekiyor. Yani dediğiniz nokta doğru ancak şu da bir gerçek ki bilgisayar bağımlılığı tanısı koymak için gerekli şartları sağlayamıyoruz çünkü hayatın bu kadar içine girmiş, gündelik hayatımızda bu kadar yoğun kullandığımız bir unsurun nerede hastalık olduğu konusunda kesin çizgiler çizmek çok zor. Zaten bu psikiyatrinin genel sorunu. Dolayısıyla internet ve teknoloji bağımlılığı gibi davranışsal bağımlılıklar kategorisindeki durumlar için de bu müphem durum yine aynı şekilde söz konusu.

Bu noktada aslında “telafi edici internet kullanımı” diye bir modelden bahsediliyor. Olumsuz hayat olaylarıyla karşılaştığında, gerçekte hayatta karşılanmamış ihtiyaçları olduğunda bu durumlardan kaynaklanan olumsuz duygularını yatıştırmak için kişiler bilgisayar ve teknoloji kullanımına yönelebiliyorlar. Bu aslında koruyucu da olabiliyor. Örneğin, yaş ilerledikten ve fiziksel bazı hastalıklar ortaya çıktıktan sonra aslında birtakım sosyal sitelerin, sosyal paylaşım sitelerinin, arkadaş gruplarının kişileri hayata bağlayıcı bir unsur olduğunu da söylemek mümkün ama gençlik çağına geldiğinde tabii ki aynı şeyleri söylememiz zorlaşıyor. Sonuçta bu bir durum ama bunun asla bir sığınak olarak değerlendirilmemesi gerekiyor.

Peki, insanlar niye kullanıyor bunu? Birtakım risk faktörleri devreye giriyor ve bu risk faktörleri devreye girdiğinde bilgisayar oyununu yöneten birtakım davranışsal pekiştirişlerle karşı karşıya kalıyoruz. Nasıl madde bağımlılığında birtakım uyarıcıları, insanların zaaflarını üreticiler, firmalar ya da firma niteliğinde olmayan karteller biliyorlarsa bu bilgisayar teknolojisini üreten kişiler de kişilerin teknolojiye olan yatkınlığını biliyorlar. Çoğumuzun çocuğu var ya da yeğenlerimiz, akrabalarımız var. Hepsinin elinde bilgisayarla ilgili bir unsur var; bilgisayar var, cep telefonları var ve hepimiz de şunu söylüyoruz: “Ya, çocuklarımız çok zeki. Nasıl hemen kavıyorlar, nasıl hemen bilgisayar oyunları oynuyorlar ya da sitelere giriyorlar?” Tabii ki çocuklarımız zeki, öyle de olsunlar, amacımız onları daha da zeki hâle getirmek ama şunu unutmamamız lazım: Asıl zekâ, onu üretip bizim önümüze koyanda çünkü onlar o ihtiyaçları bizden daha iyi biliyorlar ve çocuklarımıza da bunu sunuyorlar. Hele hele birtakım düşüncelerle bu sistemi, ihtiyaçları belirleyip bilgisayarın mutlak olduğu, çocukların aslında birtakım oyunlarda dahi iyi sosyalleşebildikleri, bilgisayar oyunlarının zekâ açtığı birtakım çarpık düşüncelerle de birleştirdiğinde aslında ailelerin de onay aldığı, az önceki alfa kuşağında tanımlanan bakıcıların bilgisayar olduğu durumlarla karşı karşıya kalabiliyoruz.

Peki, bu bir bağımlılık mıdır? Evet, bir bağımlılıktır. Neden? Çünkü nasıl madde bağımlılığı, alkol, sigara ya da diğerleri uyarıcı etki yapıyorsa, zihinsel meşguliyet yapıyorsa, duyu durumunda değişkenlik yapıyorsa, toleransa yani giderek daha fazla miktarda kullanılmaya ya da kullanılmadığında yoksunluk belirtilerine neden oluyorsa, kişiler arasındaki çatışmalara neden oluyorsa, hesapların kapatılıp kapatılıp yeniden açılmasına neden oluyorsa aslında bunları da bir bağımlılık olarak tanımlamak gerekir; aynı kumar bağımlılığı, seks bağımlılığı, para harcama, alışveriş, vesair bağımlılıklar gibi.

Şimdi, burada bir unsura daha dikkat çekmemiz gerekiyor. Hep şunu söylüyoruz terminolojik olarak: “Bilgisayar bağımlılığı.” Şimdi, “bilgisayar bağımlılığı” dediğimiz anda aklımıza şöyle bir aforizma gelebilir: Kumar bağımlılığı mı var, kumarhane bağımlılığı mı var? Kumar bağımlılığı var. Bilgisayar da böyle bir şey aslında. Kişi bilgisayarı ne amaçla kullanıyorsa ona bağımlı oluyor, oyuna bağımlı oluyor, internette sörf yapmaya, “chat” yapmaya ya da sadece birilerini takip ediyor Instagram’dan, oradan buradan. Şimdi, bu bir gerçek. Bunları değerlendirmeden de ihtiyaçları belirlemeden de alacağımız önlemler konusunda bence havanda su döveriz. Yanlış anlamayın deminki sunum yapan kurumların yaptığı çalışmaların aslında entegrasyonunu sağlamak da son derece önemli ve bütün o çalışmalar son derece değerli. Kesinlikle onu değersizleştirmek, onları değersizleştirmek için söylemedim bu sözümü.

“Tanı karmaşası var.” dedim ve az önce kumar ve kumarhane bağımlılığı aforizmasını kullandım. Burada da tanı karmaşası olması, patolojik internet kullanımı, aşırı internet kullanımı, siber bağımlılık, kompulsif internet kullanımı gibi farklı adlarla durumun tanımlanmasına neden oldu.

Teknoloji ilerliyor, bilgisayar kullanımı da ilerliyor. 2015 ile 2017 arasındaki farka baktığımızda aslında iki yılda bile çok hızlı bir gelişim olduğunu tespit ediyoruz. Bu ciddi bir şey ve “Yüzde 100’ün üstüne mi çıkacak?” falan diye böyle merak edip interneti aradığımızda aslında mobil kullanıcıların birden fazla bilgisayar IP adresi olduğunu görmek mümkün. Ona bağlı olarak da baktığımızda çok fazla sayıda kullanıcının çok farklı cihazlar kullandığını söylememiz mümkün. Yani yasaklamak bir çözüm değil, kişiler bir şekilde internete gireceklerdir. Aslında yasaklamaya başlamak da şöyle bir durum ortaya koyuyor: Zeki çocuk bunlar, yasakladığınız anda başka kanallarla, başka internet erişim sağlayıcılarla, VPN’yle, başka bir şeyle o ihtiyaçlarını giderebiliyorlar. Bu noktada da durup düşünmek lazım.

Peki, biz alanda ne yaptık? Çalışmalar yapıyoruz. Onlardan kısaca bahsetmek istiyorum sizi çok sıkmadan ve zamanı iyi kullanarak. Şunu tespit ettik: Bu lise 1, lise dönemi çocuklarını kapsayan bir çalışmaydı. İzmir'in genelini temsil edecek bir bölgede özellikle bu çalışmayı yürüttük ve şunu gördük: Çocuklarımızın aslında çok büyük bölümü normal kullanıcı ya da hafif düzeyde internet bağımlısı. Ağır düzeyde internet bağımlılığı kategorisine giren çocuk sayımız son derece sınırlı. Ancak yine de baktığımızda orta ağır düzeyi yüzde 22, yüzde 23 gibi bir oranı görüyoruz. Yani yüzde 23 aşırı bir oran mı? Takdirlerinize bırakıyorum.

Yine, baktığımızda, erkek-kadın açısından çok da bir farklılık olmadığını, cinsiyete göre dağılım açısından çok da bir fark olmadığını yani her iki cinsiyetin de farklı amaçlarla da olsa kullandıklarını tespit ediyoruz. Erkek çocukları genelde oyun bağımlılığı için kullanırken kız çocukları daha çok sosyal medyayı kullanıyorlar ama bu tabii ki değişebilir bir durum. Nasıl kadınların futbola ilgisi arttıysa kız çocuklarına uygun oyunlar dizayn edildiğinde onlar da bu sistemin parçası olacak. Tabii ki fiziksel sorunlara neden oluyor. Obezite ciddi bir sorun. Sağlık Bakanlığının bununla ilgili ciddi uygulamaları var. Sırt, boyun, baş ağrıları gelişebiliyor, postür bozuklukları olabiliyor, uyku sorunları, yeme bozuklukları olabiliyor bu çocuklarda çünkü internet kullanımının geç saatlere kayması, farklı nedenlerden dolayı ailelerin, anne ve babanın gece el etek çekmesinden sonra daha rahat bir ortamda bunu kullanabilmek ya da oyun süresinin denetlenememesinden dolayı uyku sürelerinin bozulduğunu biliyoruz. Hijyenleri bozuluyor, öz bakımları bozuluyor. Bunlar, aslında belki de kişiler arası iletişime geçildiğinde sorun olabilecek birtakım temel unsurlar ama burada sorun olmamaya başlıyor. Örneğin erkek çocukları ya da kız çocuklarını düşünün, tabii ki flört ediyorlar, o flört etme sırasında bedenlerine iyi bakmak durumundalar ama bilgisayar ortamında flört ettiklerinde -ki çok sık rastlanılan bir durum bu- kendi fotoğraflarını bile koymaya ihtiyaçları yok, başka fotoğraflarla flört eylemini gerçekleştirebiliyorlar.

Yine, uzun süre bilgisayar başında kaldığında çocuklar da büyükler de nöbet geçirebiliyorlar. Çocuklardaki en önemli durum sanal gerçeklik duygusunu kaybetmeleri; bu çocuklar, neyin gerçek neyin sanal olduğu konusunda şüpheleri ortaya çıkıyor. Özellikle bu durum, henüz sanal ortamda soyut düşünme yetisi çok gelişmeyen 8, 9, 10 yaş çocuklar bilgisayar kullanmaya başladığında çok net olarak ortaya çıkıyor. Hani o "game over" diye bir durum var ya, oyun bitiyor ama yeniden can almış oluyor ve oyun devam ediyor, çocuklar da hayatı böyle algılamaya başlıyorlar. O yüzden çok riskli davranışlara girebiliyorlar, kendilerine zarar verebiliyorlar, anne ve babalarına istemeden zarar verebiliyorlar. Bununla ilgili olgu bildirimleri de var.

Tabii ki asıl iletişim biz rol model olarak öğreniyoruz, çocuklar da büyük oranda model alarak öğreniyorlar. Ancak bilgisayar ekranında aldıkları rol modeller de maharetleri kendinden bilinen, kendinde saklı birtakım internet fenomenleri olabiliyor. Bu internet fenomenleri de bu çocuklarımızın sırtından, dilim ona alışkın ama erişkinlerin de sırtından çok ciddi para kazanarak hem duygusal olarak sömürebiliyorlar. O yüzden bu internet fenomenlerine, "YouTuber"lara dikkat etmemiz gerekiyor. Bunun da önemli olduğunu varsayıyorum.

Yine, bu süreçte sanal gerçeklik duygusunun bozulmuş olması psikotik birtakım ataklar yaşamasına neden olabiliyor. Yine ergenlerde ağır saldırgan davranışlara neden olabiliyorlar. Özellikle bu YouTube'da ağır terör olaylarını çocukların görmesi, o terör olaylarından tiksinesine değil tam tersine özenmesine neden oluyor ve yakın dönemde ülkemizden de IŞİD gibi birtakım örgütlere katılan çocukların, gençlerin, genç yetişkinlerin bu tür videoların etkisinde kaldığını söylemek gerçekçi olacak diye düşünüyorum.

Yine, internet bağımlılığında sosyal izolasyon gördüğümüz bir durum yani yalnızlaşma. Çocuklar ya da yetişkinler en önemli ihtiyaçlarını bile kendi odalarında ve ekran karşısında sağlıyorlar. Yani yemeklerini onun karşısında yiyor, tuvalet ihtiyaçlarını bilgisayar ekranına bakarak gerçekleştiriyorlar. Bu da aslında ciddi bir sorun olabiliyor. Aile paylaşımları azalıyor, iletişimlerinde azalmalar olabiliyor.

Tabii ki okul başarısında düşüş, okula devam etmeme, mesleki etkinliklerde başarısızlık, iş hayatında ve ilişkilerde bozulma, evlilik hayatlarında sonlanma olabiliyor çünkü aslında evlilik hayatlarında çiftler birbirlerini uzaktaki başka birileriyle aldatabiliyorlar. Bu da işin konuşulması gereken bir durumu aslında.

Peki, bağımlılık... Buna çok ayrıntılı olarak girmek istemiyorum Komisyon Başkanımızın uyarılarını dikkate alarak ama şunu vurgulamak istiyorum: Aslında özellikle ergen beyni bağımlılıktan çok etkileniyor ve beyin plastik bir yapı yani değişebilen, ortama adapte olabilen ve kendini yenileyen bir doku. Ancak ergen dönemde birtakım bağımlılıklara maruz kalmak, beyin dokusunda uzun vadede ciddi sorunlara neden olabiliyor. O açıdan bunları da ifade etmek istiyorum sizi sıkmadan. Özellikle bilgisayar bağımlılığı dediğimiz de emosyon, duygu, bellek, dikkat ve yürütücü işlevlerde bozulma, karar verme işlevlerinde bozulmalar meydana geliyor. Ne oluyor burada? Yaptığımız bir çalışmayı getirdim buraya. Özellikle çocukların dikkat, bellek ve görsel, mekânsal işitme, akıl yürütme yetilerinde bozulmalar meydana geliyor erken dönemde bilgisayara maruz kaldıklarında. Otizm spektrum bozukluklarıyla yakın ilgide olduğunu söylemek gerekir. Çocukta otizm olmayabilir ama bilgisayara çok maruz kaldığında otistik birtakım belirtiler yaşayabilir. Bu çocukları bilgisayardan ayırdığımızda yakınmaları normale dönebiliyor.

Yine, kendini denetleme, akıl yürütme, soyut düşünme, öğrenme yetileri zarar görmeye başlıyor. O yüzden bilgisayar teknolojileriyle yapılacak eğitimde de bu durumun doğru değerlendirilmesi gerekiyor. Tabii ki teknolojiyi kullanmamız gerekiyor ama nereye kadar olduğunu çok iyi değerlendirmemiz gerekir.

Yine, duygudurumda birtakım sınırlamalar meydana geldiğini, planlama yapma beceresinde sıkıntılar meydana geldiğini bilmemiz gerekir. Özellikle baktığımızda bağımlılıkla ilgili alanların bilgisayar bağımlılığında da etkilendiğini görmemiz mümkün.

Tabii ki bir önemli nokta daha var: Eğer çocuklarda nörobilişsel birtakım yetersizlikler söz konusuysa bu durum artarak devam ediyor bilgisayar karşısında.

Şimdi, ben Yaşar Kemal'den bir şey getirmiştım ama bunu okumayayım zaman açısından. Bu çok önemli. Neden önemli? Çünkü burada Yaşar Kemal'i Yaşar Kemal yapan bir durum var. Yaşar Kemal'in birçok özelliği var ama yani Adana'dan gelip aslında çok da yüksek eğitim almadan duygularını iyi yansıtan bir yazar, o yüzden insanları çok etkiliyor. Bu, aslında önemli bir özellik fakat bilgisayarla çok fazla yoğun uğraşlar yaşandığında işte beynin bu bölümleri de, sosyal bilişle ilgili bölümler de etkileniyor. Yani nedir onlar? Sosyal davranışlarda yıkıcı etki ortaya çıkıyor, uygunsuz sosyal davranışlar, kişiler arası ilişkilerde bozukluk, psikososyal davranışlarda sorun ve depresyon düzeylerinde artma. Âdeta bunamaya benzer birtakım durumlar ortaya çıkıyor.

Şimdi, emosyon tanıma önemli. Neden buna vurgu yapıyorum? Şu yüzden: Hepimiz hani WhatsApp falan kullanıyoruz, kullanmak da zorundayız, emojiler kullanıyoruz. Emojiler belli, ya gülen surat ya ağlayan falan, belli iki üç tane şey var. Çocuklar emoji olarak bu belirliyor ama yüzümüzde 250'nin üstünde kas var. Ve biz aslında bir insana baktığımızda onun üzgün mü, neşeli mi, keyifli mi, sıkıntılı mı ya da az sıkıntılı mı olduğunu anlayabiliyoruz ve bunu iyi yapan kişiler aslında iyi politikacı oluyorlar, iyi akademisyen oluyorlar, her şeyin iyisini oluyorlar, iyi satıcı oluyorlar çünkü anlıyorlar karşıdaki insanın ne istediğini. Ancak bilgisayara çok fazla maruz kalındığında, işte bu emosyon tanıma sosyal

biliş açısından sıkıntılar ortaya çıkabiliyor. O noktada da çocukların erken yaşta kişiler arası ilişkilere dönük uygulamalarla harmanlanması onları bu sosyal biliş açısından zenginleştirecektir. Neden önemli bu? Çünkü bilgisayar teknolojileri henüz daha bu duruma çözüm üretmedi, muhtemelen üretecekler ama şu anda yok. Dolayısıyla bizim insani şartlarımızı ön plana çıkartırken çocuklarımıza emosyon zenginliği yaşatmamız ve duygu durumlarını iyi tanıyacak eğitim sistemlerine ihtiyacımız var. Bu da bir net öneri olarak sunulabilir. Bu emosyon tanıma da artık hani adolesan döneme, ergen döneme kadar artıyor ve artık erişkinlik dönemiyle beraber inişe geçmeye başlıyor.

Şimdi, burada, bir tez çalışmasında yine internet bağımlılığı olan grup kontrol ve dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu gibi çocuk psikiyatrisinin çok popüler olan bir hastalığını karşılaştırdık. Burada özetle şunu söyleyeceğim: Özellikle duygu tanıma açısından baktığımızda öfke, iğrenme, korku, şaşkınlık ve toplam puanlar açısından baktığımızda demin söylediğimizle eş değer cümleleri duyacaksınız. Çocuklar bunu tanımıyorlar; kontrol grubu daha iyi tanıyor yani normal, bilgisayarla ilgili sıkıntı yaşamayanlar daha iyi tanıyor ama internet bağımlılığı olduğunda ya da dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu olduğunda güçlükler ortaya çıkıyor, gözlerden duygu tanımadada sorun var. Hani “Gözüne baktım, duygusunu almadım.” falan dersiniz, doğru onlar; onlarda sıkıntı yaşıyor. Anlamli ilişkileri kavrayabilme konusunda internet ve dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu olanlarda sıkıntı yaşıyor. Yani eğer bir şekilde bağımlılık geliyorsa az önce ifade ettiğim alanlarda sıkıntı yaşadıkların söylemek mümkün.

Yine, denetim önemli mi? Vallaha denetim şart. O konuda çocuklar tabii ki özgür olmalı, tabii ki gelişmelerine engel olunmamalı ama eğer çocuklar bir şekilde denetlenemiyorsa... Anneler, babalar -haklı olarak herkes yorgun, herkes çalışıyor- “Ya bir kafamı dinleyeyim evde, böyle kendi kendime kalayım, çocuğa da verelim iPad’i o da işte ne hâli varsa görsün.” dediği anda sıkıntı oluyor. Denetlemek zorunda aileler. Mesela öyle restoranlar var ki -pratiğe dönük bir şey söylüyorum, İzmir’de de var, Adana’da da var, biliyorum, Diyarbakır’a gittim geçenlerde orada da gördüm- ailelere yemek, çocuklara da tabletler sunuyor. Neden? Aileler sohbet etsinler, çocuklar da sıkılmasınlar. Oyun parkları vardı eskiden, onlar tablet parklarına dönüştü. Bunların yasaklanması gerekiyor yani sigara gibi bunların yasaklanması gerekiyor. Yani “yasak” kelimesini sevmemekle beraber başka bir şey de bulamadım açığı.

Hızla gidecek olursak, gene eğer çocuklar iyi denetleniyor...

BAŞKAN – Oylama uyarısı geliyor Genel Kuruldan. Bizim bir taraftan da Genel Kurula gitmemiz gerekiyor.

Hocam, tabi yapılması gerekenler bu Komisyonun görevi. Kontrollü kullanımın sağlanması için yapılması gerekenler esas. O bakımdan önerileriniz bizim için çok önemli.

PROF. DR. ZEKİ YÜNCÜ – Şimdi biz uygulamada ne yapıyoruz? Üniversitemizde, kürsümüzde internet bağımlılığıyla ilgili bir poliklinik açtık. Bu poliklinikte bu tür sorunu olan kişilerin değerlendirmesini yapıyoruz ve öneriler getirmeye çalışıyoruz. Tabii ki sıklıkla bunu bir tıbbi formatta yapmak gerekir çünkü yansıda da gördüğünüz birtakım hastalıklar beraberinde gözüküyor, bunların netleştirilmesi gerekiyor. Burada aslında psikiyatri polikliniklerinde internet bağımlılığıyla ilgili birtakım girişimlerde bulunmanın zorlukları söz konusu çünkü bu değerlendirmeleri yapmak kolay değil. Çalışan hekimlerin de bu konuda özendirilmesi gerekiyor daha fazla zaman ayrılması için. Bu önemli bir durumdur.

Bunun yanında, ailelere yönelik psiko eğitimler yapılması gerekiyor. Buna ilişkin bizim üniversitemizde birtakım girişimlerimiz var bu konunun desteklenmesi gerekiyor sistemin.

Ve özellikle alan çalışmalarında bu sorunun gerçek boyutunun ne olduğunun doğru saptanması gerekiyor. Çünkü biz aslında bir şeyle mücadele ediyoruz ama neyle mücadele ettiğimizi ve sorunun ne kadar büyük olduğunu bilmiyoruz ya da belki de abartıldığı kadar da önemli değildir, bunların saptanması gerekiyor.

Arz ettim.

BAŞKAN – Hocam, çok çok teşekkür ederiz. Hoş geldiniz, emeğinize sağlık, ağzınıza sağlık.

Hocama soracaklarımız var mı? Yok.

Buyurun.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ UZMAN AHMET RASİM KALAYCI – Zaten uzmanlığım iletişim alanında. Bu alanda da bir kitabım bulunuyor, makaleler okudum, akademisyen arkadaşımızdan ve kamu kurumlarından da fevkalade faydalandım. Bu otuz yıllık deneyimim sonucu ortak bir şey oluştu galiba. Bütün kamu kurumları bu alanda bir çalışma yapıyor. Akademisyenler makale yazıyor, kitaplar yazıyor; kamu kuruluşları da kendi çapında, Millî Eğitim Bakanlığı olsun işte Gençlik ve Spor Bakanlığı olsun BTK’da birtakım çalışmalar yapıyor. Gördüğüm kadarıyla bu konudaki çalışmaların bütüncül anlamda olması gerektiği de dile getiriliyor ama bu hani yasama anlamında da bütüncül bir kurumun oluşturulması noktasında da BTK’ya baktığımızda, olaya daha çok -kendisi de ifade etti zaten- teknik boyutuyla bakabildiği yani toplumsal, sosyolojik ve diğer boyutlarıyla önlemlerin alınması ya da bilinçlendirme, farkındalık oluşturma konusundaki sıkıntılar da dile getirildi açıkçası. Öyle baktığımız zaman sorunun herhâlde bizim kendi aile dediğimiz o toplumun temeli olan kavramın da bütünlüğünü görüyoruz, hani ebeveyn diyoruz. Türkiye’de toplam hane halkı açısından bakıldığında onlara ulaşma noktasındaki hedef kitlede de bir sıkıntı var herhâlde anladığım kadarıyla. Çünkü öğrenciler diyoruz, yetişkinler diyoruz, hane halkı diyoruz, diğer kamu kurumları diyoruz. Bunlara ulaşma noktasındaki en büyük odaklardan biri Millî Eğitim Bakanlığı. Zaten bunu hiçbir zaman inkâr edemeyiz. Hani okuldaki bilinçlendirme ve farkındalık eğitimlerindeki sıkıntılar Millî Eğitim Bakanlığı tarafından da dile getiriliyor.

O zaman, baktığımız zaman ben üç ana konuda herhâlde bu sıkıntıyı görüyorum: Birincisi, içerik oluşturma, yani teknoloji tu kaka değil. Bunu dinlediğimde sanki teknoloji çok sıkıntılı çok şey ama olumlayıcı işlevleri de var, müthiş bir içerik ve eğitim oluşturabilir. Bu konuda içeriği oluşturmadığımızdan dolayı, oyun içeriği, eğitim içeriği oluşturmadığımızdan dolayı bir sıkıntımız var. Bunu nasıl çözeriz? Bu, teşvik edici politikalarla olabilir.

İkincisi, bilinçlendirme eğitimleri. Bu konuda her bir kurum kendi çapında bir şeyler yapıyor. Bunu yadsımıyorum ama buna bütüncül bakmak anlamında bu komisyonda bir politikaya -ya da yasa koyucu anlamında- bir öneriye ihtiyacı var gibi gözüküyor.

Üçüncüsü de teknoloji dışı zamanın düzenlenmesi. Bu da çok önemli. Yani evet, teknolojiyi kullanıyoruz, başından ayıramıyoruz. Evet, benim oğlum da sayın hocamızın dediği gibi benzer belirtiler ve şeyler gösteriyor, bu açıdan gerçekten çaresizlik oluşturuyor. Teknoloji dışı zamanda ailelerce özellikle gençlik olarak, spor olarak, diğer aktiviteler olarak bir düzenlenmenin getirilmesi lazım. Bu konu Millî Eğitimin de Gençlik ve Sporun da ve şeyin de önemli...

BAŞKAN – Bunları yazılı olarak önerirsek Komisyona bunlar zaten yazılı şekilde raporlaştırılırken dikkate alınacak. Bunları lütfen yazılı olarak Komisyona iletelim.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ UZMAN AHMET RASİM KALAYCI – Tamam, olur efendim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ UZMAN AHMET RASİM KALAYCI – Rica ederim.

BAŞKAN – Şimdi şöyle bağlayalım: Biraz önce aileye dikkat çektik. Mevlevilerde hep sembollerle konuşulur. Onlar “Işığı yak” demezler, “Canlandır.” der, “Uyandır.” der veya “Işığı söndür.” demek ocak söndürmek gibi olur, “Işığı dinlendir.” der. Bir Mevlevi müridi diyor ki: “Üstadım bizim ailenin üzerine nokta düştü.” Hemen tabii öteki üstat da onu anlıyor. Eski dilde “aile” üzerine nokta koyduğun zaman “gaile” oluyor yani problem. “Bizim ailenin üzerine nokta düştü.” diyor. O da anlıyor ki bunun ailesinde bir problem var. Şimdi bizim ailenin üzerine herhâlde nokta mı düştü yoksa bomba mı düştü? Ailede hepsi önemli. İnşallah hep beraber eğer bir problemi fark etmişsek, Allah fark ettirmişse onu çözmeye imkân da verir, gücü de vermiş demektir. Önemli olan bu iradeyi ortaya koyabilmemiz.

Ben çok çok teşekkür ediyorum, ayağınıza sağlık.

Kapanma Saati: 16.34

